

Wël ë tuöm Abirguöp de Papillomavirus ë raan (HPV)

Human papillomavirus (HPV)

Awërenj de Lëk Amëdhiëth

Maktëm këk piälguöp tɔ në NSW ee wël abirguöp cī ke gat miith ye yam në National Health & Medical Research Council (Akut Mat baai nhom de göör ë yith ë këk pialguöp ku tuaany cök) tɔ në ajuëer de tuöm abirguöp ë thukul yic. Waraganj cī gam ca amëdhiëth / ran ë nyin tiit (signed) thanyic abī gäm.

Dhöl kuk bin ëke lo thin

- Amaath ke yin cī ye puču pälpiny kuen lëk kāk.
- Të cī yuic/kɔɔr yin mēnhdu bi tom ë wël abirguöp në wet de human papillomavirus (HPV), ke yī thiōj Poom ë Gēm tuöm kän tīj thin ë ku Gamë Poom ë Gēm cī thany tēnē mēnhdu bi dhuök ciëñ ë thukulic.
- Na ye të cie yuic bi mēnhdu toom në wël ë tuöm de HPV, dunë riel gam.

- 90% de majinjij amok
- 78% de majinjij ë mur
- 60% de majinjij ë arööl köu, lip, ku alimthi)
- 25% de majinjij ë athurguuk
- 50% de majinjij ë cul

Tuöm de röör në wël abirguöp abī majinjij ë röör ku adieny ë yän dhiëth ya gël wei ku thekic arët, abī ya kony në gël de diär tēnē kantha ë yoi.

Thiëc. Ye wäl ë marusi (abirguöp) lui apuoth?

Wëel abirguöp aa luui te cen këk guöp gel jak bik thɔr ke tueny tueny kɔk yuic bik dɔm. Të rɔm ran kek ee kɔc tuany kë, ke kë den eke gel abi dhi luui arët, bi tuany duut eci ber rɔt juak ka bi döm dit du yen dɔm tekic.

Thiëc. Ye wël abirguöp yo yen bī ya tuɔɔm?

Ee wël abirguöp de HPV ë yam yen ye gël në kuat de HPV ka 9 (dhänuan) (6, 11, 16, 18, 31, 33, 45, 52 ku 58).

Thiëc. Yekë dooth kedī de HPV ke kɔɔr mēnhdië kek?

Kë kɔɔr cök në bëëi ke pinynhom yiic aye nyuɔɔth lon ye dooth tök de kuat ë wël abirguöp ë HPV ee gël ë guöp thōj kekë dooth-karou gam. Tɔɔu cī yic ye kän nyuɔɔth, Australian Technical Advisory Group on Immunisation (ATAGI) (Akutnhom de kɔc Australia nɔj riel ye kɔc luɔɔp në lɔɔj de wel ye tuɔɔm) tuöm de dooth tök ë wël abirguöp de HPV cī juiir në 2023 yic.

Miith ë riënythi kek cī agël guöp ke riääk aye kek lueel bik ya nañ dooth-kediäk ke wël ë tuöm abirguöp de hvp. Ajuieer ë tuöm yic ë diäk ee göör ë kaam de pëëi ke 2 në kem ë dooth 1 ku dooth ë 2, ku pëëi ke 4 në kem ë dooth ë 2 ku dooth ë 3.

Riääk dit de kaye guöp gël ee lueel keye kāk nɔj:

- Riääk de kaye guöp gël tuenj ka këk ë rou (B lymphocyte antibody ku T lymphocyte abën ka abëk dak)
- Awuɔɔk de HIV

Thiëc. Yenju yen HPV ku ye rɔt tɛkpiny kadī?

Papillomavirus de raan (HPV) yen ee kōm kuöt ë tueny tueny wën ye yik tik ku moc dɔm. HPV aye tɛkpiny në yän ëdhiëth (genital) në rōm de tɛc yic kekë raan nɔj kōm. Kōm ee lo në yän thii yör tɔ ë dëlic ku yen acie tɛkpiny/ wuɔɔk në kuër de riem ka kōk ë kuër në guöplic. Kondöm (condoms) ayee gël kor gam, cī mēn cī kek dël ëyi thar yë kum abën.

Acie wël ë tuöm abirguöp de HPV aben kek ye nañ cit ë tuaany tīj kek nyuɔth. Kɔc juɛc nɔj awuɔɔk de HPV acie bik ya nyic lon tɔ yen kake.

Kuēt ke HPV lik kōk alëu bi kuër në kuat ë guöp de raan yic. Kän anɔjic kɔc thëër (mur nhom, mur, yoi, cul, culthar, amok ku tharic akën thin). Kaye kuër acie nañ ariëem, kua në thää kōk aye ayiel jɔk ka rëer ë gāny-gāny. Kuēt ke HPV ye kuër jɔk aye cɔɔl 'kë cīn kërec kë' në wëk kek acie cī tuaany de majinj-majinj.

Kuēt ke HPV kōk aye cɔɔl 'kaye-kërac dac bëëi' nel wët kek aye rël ke tuaany de majinj-majinj cɔk acil. Rël kāk alëu bik röt wël kake ye tuaany de majinj-majinj në pël ke cie luui yilac.

Kaye kërac dac bëëi de HPV akek aye muk në 5% ke tuaany de majinj-majinj në pinynhom abën, nɔjic

- tueny ke majinjij adhiëth (cervical cancer)

- Koc nɔŋ kantha
- Cum de kək è guɔpic
- Tuaany cī ye kək è guɔp ye luui
- Yilac dīt de kaye guɔp gəl (cīniic asplenia ka hyposplenia).

Thiēc. Ku na riēnythi kek cī dhöl è tuòm nè dooth tők?

Mīth è thukuul cī kek dhöl è tuòm nè dooth tők de wəl è tuòm abirguɔp de hpv acie lëu bīk bər kɔɔr nè tuòm è dooth è rou. Kek aye yök ke tuòmnden tō cī mende ku acī dhöl è tuòm abən.

Athəm è kantha de diär yōi (ɣɔn yen ye cɔɔl athəm adhiēeth è diär) yen aŋot kake thekiic tənè diär cī toom nè wəl abirguɔp, cītmen de wəl è tuòm abirguɔp de acie tueny ke HPV kek ye kantha de diär yōi cɔk ajɔk rɔt acie HPV ye gəl abən. Diär abən kek jɔk nè run ka 25 cī kan ya tēc ke rōör apuɔth bī kek ya them nè kantha de diär yōi nè kuat è run ka 5, tē kənè kek cak ya toom nè wəl abirguɔp ye HPV.

Thiēc. Yeŋa lëu bī ya toom nè wəl abirguɔp?

Mīth è thukul abən tō nè run è 7 ku amäada de piöoc è dīngīlīth abən jɔk nè run è 12 apuɔth bī kek ya toom nè dooth tők de wəl è tuòm abirguɔp è HPV. Nè lək juēc, cɔl tēdun de kək è pialgup è juääc nè **1300 066 055**.

Thiēc. Yeŋa yen cie lëu bī toom nè wəl abirguɔp?

Abirguɔp de HPV acī lëu bī gam tənè kɔc:

- cī ka lëu ke bik liac
- cī kan naŋ anaphylaxis (wəl è wuääc) cī kan tuom ther nè wəl abirguɔp
- cī kan naŋ anaphylaxis buɔth kuat eka ci mat waal yic (cī gōt piny)
- naŋ akökööl de anaphylaxis tənè luɔɔu

Thiēc. Ye riel yīndī yen tō kekè wəl è tuòm abirguɔp?

Wəl abirguɔp ee kuat ke HPV rac arèt kek ye 90 nè buɔtic ke majinjīŋ è diär thēēr gəl wei ku aya ee kuat ke HPV met röt thīn kek è majinjīŋ è rōör jɔk gəl wei.

Aye kē puɔc göörçök nyuɔɔth lon ye wəl abirguɔp bī yic kuɔɔny thičkic kekè 100% nè run wər run ka 10 tē cinè ye thöl è gem. Nè jōk de ajuier de tuòm abirguɔp è HPV baai abən (nè run de 2007 tənè diär ku 2013 tənè rōör) kēreec cī tuöl:

- ka tō nhīim nhial de wuɔɔc è wəl kekè kɔc è yōi yiic wəl cī gam tənè akutnhīim acie tekic nè kē cīt 50%
- Kuēr è thēēr tənè riēnythi (kən run ya 21) acī ye yic tek nè 90%

Ke kanther rɔt dac jɔk è run ka 10 ka juēc kē, lon de wəl abirguɔp ee bī kanther ya tekic abī ciēn kənè yen nyuɔɔth.

Kək cī ya wäac nè tənè tuaany de majīŋ-majīŋ de thaar acī dhukupiny arèt jɔk nè luui de adjuier de them è guɔp tənè tuaany è majīŋmajīŋ de thaar baai abən nè run de 1991 ku luui de wəl è tuòm abirguɔp de national Human Papilloma Virus (HPV) cinè ye jɔk nè run de 2007.

Thiēc. Yeŋu tē gör ɣen ye bā tīt agut bī menh diē dīt?

Wəl abirguɔp de HPV ee wəl ril arèt yen lui yen ye yiěk kɔc kake ŋoot èke kən tēc moc ke tik ya kɔɔr. Wəl abirguɔp kən alëu bī kek ya gam nè thukulic nè dhuk cī yīn poom è gēm dhučk ciēen ke menhdu nè thukulic. Na ca loc bī menhdu tīt agut bī kan dīt ke yīn abī kɔɔr ba ajuier looi kekè diktordu (GP) ka pharmacist immuniser (raan è de yōn è wäl de tuòm abirguɔp).

Na ye tē cinè tuòm abirguɔp gam nè dīktor ka ɣan yenè wal ɣaac thīn, ke wəl è tuòm abirguɔp abī ciēn wëu yeke cuatpiny thīn, kua yīn alëu bī yīn thiēc wëu yenè ke dīktor tīŋ.

Thiēc. Yeŋu ye ajuěk è dön è kɔc gup yen tō nè wəl abirguɔp è HPV yic?

Wəl è tuòm abirguɔp ee yic naŋ luɔɔu, aluminium è kony luɔi de wal, awan dēt (sodium chloride), L-histidine, polysorbate ku sodium borate. Ajuěk è dön è kɔc gup acī māt yic kē thīn kor yen è wəl abirguɔp kony bī luui apuɔth ka luui ke ye kən kēŋ gəl bīk cučk riääk (preservative).

Thiēc. Yē pial yin dī tō kek abirguɔp?

Wəl abirguɔp ke Australia aaye yic cin diēr ku abin ke pialden dhiil è tīŋ è yic apuɔth ke ŋot è kən guɔ gam binè luui nè Akutnhom è kēŋ Juiēr (Therapeutic Goods Administration – TGA). Dō met è thīn, Akutnhom è kēŋ juiir (TGA) aye nyin tīt ètè puɔth kək wəl ke tuòm abirguɔp ee mētōŋè cinè ke luɔɔi.

Thiēc. Ye kareec yīndī lëu bīk röt looi tenè cīn yīn tuòm nè wəl abirguɔp?

Kareec è röt looi nè aaye duɔ ŋuēen tenè raan e bēn ku eyic naŋ arēm, but (abuɔt) ku ke ci yōm nè bak cī tom thok. Kareec è tuöl thīn acie röt dac looi. Amīdhiēeth è NSW kek cī buɔth cök nè nin juēc nè thök de tuòm abirguɔp è HPV acīk lueel lon ye mīth è thukuul kən ya 11% è buɔtic kēreec ye yök kor ya nyic nè ke gup ku 0.5% è buɔtic acī ya göör nè yilac akīm. Lək juēc nè biäkde kək ye wäac ke gup atō tēde lək ke kɔc ye wal kɔɔr nè wəl abirguɔp nè Consumer Medicine Information (CMI) nè www.health.nsw.gov.au/schoolvaccination. Amīdhiēeth diēr nè biäk de kaye yök nè tuòm abirguɔp cök alëu bīk (GP) dīktoor ken ya cɔɔl kek lëu bīk mēktēm de pial è gup è juac ya lək.

Thiēc. Ye akuöök (anaphylaxis) nu?

Akuöök yen ayiel ræc arëtic wën ye ya athönj ku thuöu bëëi na cī dōc luöi yīlac. Yen acie rōt ye dac looi tē puoc abirguöp tuöom. Akiim ye kōc tom nē abirguöp (school immunisation nurses) aaci pōc arēt nē tiēŋ/yīlac dē akuöök.

Bī nyendiē noot ke loi athēm de majinjmajinj ē thar?

Ÿëë. Athēm ē kantha de diär Ÿöi (Ÿon yen ye cōl athēm adhiëëth ē diär) yen aŋot kake thekiic tēnē diär cī toom nē wël abirguöp, cītmen de wël ē tuöm abirguöp de acie tueny ke HPV kek ye kantha de diär Ÿöi cōk ajōk rōt acie HPV ye gël abën.

Diär abën kek jōk nē run ka 25 cī kan ya tēc ke rōör apuoth bī kek ya them nē kantha de diär Ÿöi nē kuat ē run ka 5, tē kēnē kek cak ya toom nē wël abirguöp ye HPV.

Thiēc. Ye nu na ye tēncŋ mēnhdiē adhiēma ku lööm kotēthonē (cortisone) de arēm ka pirdīnaithon (prednisone) nē kuer de wēi?

Wël tuöm abirguöp alēu bī gam ē kuer puoth tenē raan cī adhiēma dōm cōk alōn ē dek yen wël kōk.

Thiēc. Yeŋa lēu bī gam nē tuöm abirguöp ku yeŋa lēu bī gēm dhuök ciēn?

Amidhiëth/kōc ē nyin tiit ē mīth kek alēu bīk gam nē tuöm abirguöp tēnē mīth ē thukuul kēn run ya 18. Mīth ē thukuul nōŋ run ka 18 lō tueŋ alēu bī tuöm den abirguöp gam nē rōt ku alēu thiöŋ ku thēny de Poom ē Gēm tēde ‘Amidhiëth/Raan ē Nyin tiit ē meth’ cī nyuöoth. Gēm alēu bī dhuökcien nē kuat ētha ke yī gēm thukul lēk cī gōöör bin ekē cī gam dhuök ciēn ka yuöb thukul telpun nē rin bin ke cī gam dhuök ciēn.

Thiēc. Dēk wël ē tuöom abirguöp lēu bī gam tenē tiŋ thin wën liac ka ye takic ke dēk elēu bī liac?

Ÿei. Kuat ē tiŋ thin yē mēnh thukul/abun yen liac kē yē takic dēk aliac acī bī dhil birguöp. Nē kōl cīn bēn panakim ke nēth (akim) ē kōc birguup abī mēnh ē thukul ye tik thiëc lōn liec kek ka lēu kē bīk liac.

Na cī mēnh ē thukul gam dēk aliac, ka cī bī dhil ē tuöm (abirguöp). Mēnh ē thukul abī yōök emētoŋē bī wēt jamic kenē amēdiëth/ran ē nyin tiit nē yen ku bī kuony akim kōc. Abī gam rin ē ran kōc kony nē kēk ē wēi aben yen kōc tuöc thīn kek yen jiëëm ē nhom gam, kōc atōk ku nyinttiit gam.

Thiēc. Yē nu bī tuöl tē cī mēnh diē wuoc e cī tom nē wæl abirgup nē thukulic nē wæt etuany ka cī gauu ekol bī tamerji (nueth) ben?

Na ye wël abirguöp de hpv dak wei nē thukulic, tuöm de acop cōk dhöl alēu bī rōt dac looi tēlēu yen rōt. Thukuul kōk abī tuöm de acop cōk ya looi nē bëëi akim thii yiic, na cie tēde amidhiëëth apuoth bīk dīktor den thiök kake ka Ÿān yenē ke wal Ÿaac thīn ya thiëc bīk ajuieer ē tuöm abirguöp.

Thiēc. Lēu bī yen ba tuöm abirguöp cī gätpiny yök kadī?

Lēk ke biäk ē tuöm de mēnhdu abī kek tāäu nhial tēnē Australian Immunisation Register (AIR) ago yen lēu nē döör kekē akököl ē tuöm ē mēnhdu yen tō wēnthēer.

Amidhiëëth alēu bīk thiēc nē bak awerēŋ de tuöm ē mīthken tēde akököl ē gätpiny de tuöm nē kuat ē thāä agut bī mīthken run ya 14 ku ltueŋ, ku mīth ē thukuul ye run 14 ku ltueŋ alēu bīk thiēc nē bak awerēŋ akököl den ē tuöm cī gätpiny, cītmen ēka böth:

- nē luui de akōcōn ē medikēer ē laanyic nē kuer de myGov my.gov.au/
- nē luui de app ē Medicare Express Plus App www.servicesaustralia.gov.au/express-plus-mobile-apps
- cōl laany ē AIR General Enquiries Line ne 1800 653 809.

Thiēc. Yē nu bī dhil ē tuöl tēnē lēk ē mēnh diē?

Yen lēk kek yeke gam/nyuöoth nē poom ē gēm (Consent Form) yen anōŋic ke ye moony ku lōŋ de gël ē kerē nē luöŋ cī tāäu/mat ē NSW ku Akuma mat baai nhom (Commonwealth) yic (tiŋ awerēŋ de wël/lēk wël cī gätpiny).

Lēk abī kek gät tēde tuöm de abirguöp ē pial gup NSW ku tāäuē tēde tuöm abirguöp ē Australian (Australian Immunisation Register (AIR)) ke yen alēu bī döör kekē akököl ē tuöm de mēnhdu ē tuöm de mēnhdu yen tō tiŋ nē MyGov.

Mīth ē thukul ye diär tom kek nē wël abirguöp de HPV – nē thēny de poom ē gēm, yīn acī ya gam bī lēk ē kēk pial ē gup de mēnhdu ya döör kekē Agēt Ajuieer Athēm de Adhiëëdh (National Cervical Screening Program Register) nē aköl kōk.

Thiēc. Ye tēno lēu bī yen lēk juēc jam nē tuöm abirguöp nē thukulic yök thīn?

Wël/lēk juēc atō tē:

- nē nēm de webthiaat ē kēk ē pialgup ē NSW ē www.health.nsw.gov.au/schoolvaccination
- nē cōt de mēktēm dun ē kēk pialgup ē juääc ē 1300 066 055.

Human papillomavirus (HPV) vaccine Parent Information Sheet

October 2023 © NSW Health. SHPN (HP NSW) 230689-1-6

Kê bi looi na ci tuöm abirguöp thök

- Muk êkê ci göör kék, ci min lèu bin è yin ber thiëc ba è lèk kê bëëi.
- Lèk nè biäk de tuöm è menhdu è wël abirguöp abi kek mat nè mitöngë tènè Australian Immunisation Register (AIR) (Akutnhom de Gëtpiny è tuöm de koc Australia) yic.

Na tuany menh du nè arëem de guöp dir yin ke yin athiëc ba dïktor dun thiök ke yin cöol.

Yenju ye looi na ci të toom nañ kê but

- Tääu è alanh ci juol nè piu lir të ci toom abirguöp bi arëem tekic.
- Löm wël arëem ke arëem.
- Dek piu/dek athiir dit.

Kê bi looi na ci tuöm abirguöp thök

- Muk êkê ci göör kék, ci min lèu bin è yin ber thiëc ba è lèk kê bëëi.
- Lèk nè biäk de tuöm è menhdu è wël abirguöp abi kek mat nè mitöngë tènè Australian Immunisation Register (AIR) (Akutnhom de Gëtpiny è tuöm de koc Australia) yic.

Na tuany menh du nè arëem de guöp dir yin ke yin athiëc ba dïktor dun thiök ke yin cöol.

Yenju ye looi na ci të toom nañ kê but

- Tääu è alanh ci juol nè piu lir të ci toom abirguöp bi arëem tekic.
- Löm wël arëem ke arëem.
- Dek piu/dek athiir dit.

Bä tuöm abirguöp nè wët HPV gam

Bï Amedhiëth/Raan è nyin tiit thiöñjic. Yin athiëc ba göt è **LATAAI DÏTNYÏN** nè **galam col** ka **luknyin**.

1. Ka nyooth menh thukul/abun

Rin e kurdu (wurdit)

Rin ku

Köl è Dhiëth yin

 / / **2 0**

Moc ka nya/tik

 Moc Nya/tik

Yön è gâr/göt

Kënè luëel lañ tök/ atö ka këñ abën/ akënë tekthok

Rin ke thukul/Panabun

Nëmba de medikëër

 Nëmbe thiääk ke rin è menh du tö è medikëër yic

2. Raan adöny de baai

Yei / acie yen Èë, yen Aboriginal Èë, yen Torres Strait Islander Èë, kerou Aboriginal ku Torres Strait Islander

3. Ka nyooth yin – Amëdhiëth ka Raan è nyin tiit de löñ

Yen aci lèk ci gamë jam nè kapuoth ku karec lèu bik tuol nè wet wël tuöm abirguöp dë HPV bëci kuen ku destic.

Yen agem riel de tuöm è menhdië cïnë rinke nyuooth nhial, bi toom nè dooth tök de wël abirguöp è HPV ku gam bi lèk è pialguöp è menhdië ya nyuooth tènè ka nhiäk yenë këñ döör kekë ajuizer de tiit è nyin nè tueny ke adhiëdh (National Cervical Screening Program Register).

Aya luël tët cit të nyiec ye, dek menh die:

1. Akën kan nañ miith ci wäc ke ye lntonj etom eyë nè abirguöp.
2. Acie nañ ka wäac kekë mith tènè kuat ajuizer de tuöm abirguöp ci kek göt nè awëren è "Lèk ke amëdhiëth" ci kek kuöm è ye yic.
3. Acie liac.

Rin Amëdhiëth/Raan è nyin tiit cit (mën. JOHN SMITH)

Rin nyooth Baai/adërëth ke baai (mën. 5 SMITH LANE)

Baai
Löñ cien

Nëmbe de
Kod

Nëmbe de Mobaal

Nëmbe puoth dö cë kan (nañjic Kod dë baai cit mën, 02)

Thany de amëdhiëth/raan è nyin tiit

Nin Pëci

 / / **2 0**

Wël ë tuöm abirguöp de agugt, cuir/kuir ku ajiith (dTpa)

Diphtheria, tetanus and pertussis (dTpa) vaccine

Maktëm këk piälguöp to në NSW ee wël abirguöp ci ke gat miith ye yam në National Health & Medical Research Council (Akut Mat baai nhom de göör ë yith ë këk pialguöp ku tuaany cök) tō në ajuëer de tuöm abirguöp ë thukul yic. Waragañ ci gam ca amëdhiëth / ran ë nyin tiit (signed) thanyic abi gäm.

Dhöl kuk bin ëke lo thin

- Amaath ke yin ci ye puöu pälpiny kuen lëk käk.
- Të ci yuic/köör yin menhdu bi tom ë wël abirguöp në wet de agugt, thim ku ajiith, ke yi thiñj Poom ë Gëm tuöm kän tiñ thin ë ku Gamë Poom ë Gëm ci thany tënë menhdu bi dhuök ciëen ë thukulic.
- Të CIE yuic/köör yin yen bi menhdu bi tom në wël abirguöp në wët de agugt, thim ku ajiith, DUNË Poom.

Thiëc. Ye agugt, cuir/kuir ku ajiith ka ñuu?

Agugt ee tuany ye wuöök ku alëu bi ya köm rëc ye tuaany nëk wëi wën ci ye raan ye wëëi apuoth, kööc ë puöu ku riääk ë rël.

Cuir / Kuir ee tuaany rac arët, aköl kuöt ee tuaany rëc ë nëk ye rëer ë rël yiic. Raan ee bec arët në arëmdit yenë rël kuän / kuan. Athönj ku këc lec / kuën ë thok. Kariliic yeke yök anöñjic bëc ë puöu, dhuöwëj ë yom (tënë arëem ë rël), cuök luoi de wëëi ku kööc ë puöu.

Ajiith (Tongolo) ee tuaany rëc ye köm wuöök wën ye yuöldit ye puöu loyit bëëi. Miith thii ye yam ku köcdit alëu bik nañ yöl ë koc racpuöth në kë cit pëi ke 3 yiic. Yen yöldit ye puöu loyit alëu bi anök, dhuöwëj ë löm, rëet / däai ëyic de rël thii ye riem ke cath thin ku adheer bëëi. Wuöök ë wal tënë miith thii kor anöñjic wuöök ë yöt (pneumonia), mun (athönj) ku riääk ë nyith (brain damage) hypoxic encephalopathy.

Thiëc. Ye agugt, cuir/kuir ku ajiith tek piny kadï?

Köm **agugt** bëëi alëu bi piir/tō në thokic, wumic, arölic ka dëlic tënë koc ci wuöök. Koc alëu bik (agugt) diphtheria ya yök të ci kek köm ye bëëi të ci raan ci wuöök yöl ka tiim. Koc alëu bik (agugt) diphtheria ya yök aya të ci kek yiic ya thiök ka këk ë bën bei ë raan ci döm/wuöök thok, wum, röl ka dël.

Cuir / kuir aye köm ye yök në tiöplic bëi ku awuök de alëu bi tuöl të ci yäntöök dit ka thii kor raan ñuet (köl kök yän kök ci däi në dël yic wën ci liëet / tiöp, tur ci wuöök) lo thin ka wëër (abuth).

Tongolo ee koc kök döm tënë këk ye thuei të yölë ka tiim. Të kënë ye muoc ë wäl (untreated), ke raan ci tongolo döm alëu bi wuök koc kök të cit wik yic ka diäk ë yöl ci röt jök. Yen thä to ë kam bin ëye wuöök ku döm etuaany adur ciet nin ka 7 agut ci nïn 10, ku alëu bi lo agut ci wik kä 3.

Thiëc. Ye wäl ë maruëi (abirguöp) lui apuoth?

Wëel abirguöp aa luui te cen këek guöp gel jak bik thör ke tueny tueny kök yuic bik döm. Të röm ran kek ee koc tuany kë, ke kë dën eke gel abi dhi luui arët, bi tuany duut eci ber röt juak ka bi döm dit du yen döm tekic.

Thiëc. Ye riel yindï yen tō kekë wël ë tuöm abirguöp?

Wël ë tuöm abirguöp ee luui arët në gël wei de agugt ku cuir ku thim ku në biäk de 80% ee luui në gël wei de tongolo.

Thiëc. Yë döth kadï ke wëel abirguöp ke yuic menhdië ku bi jal gël?

Dooth tönj de wël ë tuöm abirguöp de dTpa aye köör bi gël wei de agugt, thim ku tongolo ya gam në jök ë dit yic.

Thiëc. Yeña lëu bi ya toom në wël abirguöp?

Miith ke diët abën tō dhöl 7 kek abi dooth 1 (tönj) de abirguöp ë (dTpa) löm në wët ben diphtheria (agugt), tetanus (cuir) ku whooping cough (tongolo). Wël abirguöp kän athekeic në muöök de këk ë guöp tiitic agut të leer raan dit të ci tuöm thëer në wël ë abirguöp de athönj-cuir-tongolo yen ë ci tuööm ke raan ye meth. Miith ë thukuul kek ci toom në wël abirguöp de diphtheria-tetanus (athönj-cuir) (ADT) thëer alëu bik kek toom në wël abirguöp ë dTpa ber löm ku bi ke gël në tongolo (whooping cough).

Thiëc. Yeña yen cie lëu bi toom në wël abirguöp?

Wëel abirguöp de dTpa acie lëu bi ya gam tënë koc:

- ci kan nañ anaphylaxis (wel ë wuäac) ci kan tuöm ther në wël abirguöp
- ci kan nañ anaphylaxis buoth kuat eka ci mat waal yic (ci gör nël awërek köu)

Thiëc. Yëñu të gör yën ye bä tit agut bi menh dië dit?

Wël ë tuöm abirguöp de dTpa aye gäm në thukulic na ci yin poom ë gëm ci thany dhuökciëen ke menhdu tō në Amäadaa ke Dingilith ci Dëetic ka ye yön ë 7. Na ca loç bi menhdu tiit agut bi kan dit ke yin abi köör ba ajuieer looi kekë diktordu (GP).

Thiëc. Yë pial yin dī tō kek abirguöp?

Wël abirguöp ke Australia aaye yic cin diëer ku abin ke pialden dhil è tiñ è yic apuoth ke ñot è kën guo gam bñë luui në Akutnhom è kën Juiëer (Therapeutic Goods Administration – TGA). Dō met è thiñ, Akutnhom è kën juiir (TGA) aye nyin tiit ètë puoth kék wël ke tuöm abirguöp ee mëtönjë cinè ke luöji.

Thiëc. Yëñu ye ajuëk è dönj è kóc gup yen tō në wël abirguöp yic?

Wël è tuöm abirguöp ee yic nañ aluminium hydroxide ku phosphate, kuer cí formaldehyde, polysorbate 80 ku glycine. Ku aci thiääk kekë bobinë ye yök në thää de luoi yic.

Thiëc. Ye karëc yindī lëu bik röt looi tenë cìn yin tuöm në wël abirguöp?

Karëc è tuöl aye röt dac loi ke kor nyin ku eyic nañ thieth guöp, arëem, ku but (abuöt) në bak cí toom ka atuöc. Karëc dīt acie röt dac loi. Lëk juëc në biäkde kék ye wääc ke gup atō tède lëk ke kóc ye wal kóc në wël abirguöp è www.health.nsw.gov.au/schoolvaccination. Amidhiëeth diëer në biäk de kaye yök në tuöm abirguöp cök alëu bik (GP) diktöör ken ya cöol kek lëu bik mëktëm de pial è gup è juäc ya lëk.

Thiëc. Ye akuöök (anaphylaxis) ñu?

Akuöök yen ayiel rëec arëtic wën ye ya athönj ku thucu bëëi na cí dac luöji yilac. **Yen acie röt ye dac looi tē puoc abirguöp tuöcm.** Akiim ye kóc tom në abirguöp (school immunisation nurses) aaci pöc arët në tiëñ / yilac dē akuöök.

Thiëc. Ye ñu na cí menhdië wääc kenë tuöm de abirguöp de Triple Antigen ka tuöm abirguöp de DTP ke ye menh è lual?

Etë cí menh du nañ ka cí wääc emëtönjë ke ye ka wääc cí wël cí kan gam thëer wääc ke ye, yen apuoth tënë menh du bñ muoc në wël tuöm abirguöp de dTpa.

Thiëc. Ye ñu na ye tēncñ menhdië adhiëma ku lööm kotëthonë (cortisone) de arëem ka pirdinaithon (prednisone) në kuer de wëi?

Wël abirguöp de dTpa alëu bñ gam è kuer puoth tënë raan cí adhiëma döm cök alon è dek yen wël kök.

Thiëc. Yeña lëu bñ gam në tuöm abirguöp ku yeña lëu bñ gëm dhuök ciën?

Amidhiëeth / kóc è nyin tiit è mñth kek alëu bik gam në tuöm abirguöp tënë mñth è thukuul kën run ya 18. Mñth è thukuul ncñ run ka 18 lo tuen alëu bñ tuöm den abirguöp gam në röt ku alëu thiöññ ku thëny de Poom è Gëm tède 'Amidhiëeth / Raan è Nyin tiit è meth' cí nyuöcñ. Gëm alëu bñ dhuökciën në kuat ètha ke yñ gëm thukul lëk cí gëöör bin ekë cí gam dhuök ciën ka yuöb thukul telpun në rin bin ke cí gam dhuök ciën.

Thiëc. Dëk wël è tuöcm abirguöp lëu bñ gam tenë tiñ thin wën liac ka ye takic ke dëk elëu bñ liac?

Yëi. Kuat è tiñ thin yë menh thukul/abun yen liac kã yë takic dëk aliac aci bñ dhil birguöp. Në kól cìn bën panakim ke nëth (akim) è kóc birguöp abñ menh è thukul ye tik thiëc lon liec kek ka lëu kē bik liac. Na cí menh è thukul gam dëk aliac, ka cí bñ dhil è tuöm (abirguöp). Menh è thukul abñ yöök emëtönjë bñ wët jamic kenë amedhiëth / ran è nyin tiit në yen ku bñ kuöny akim kóc. Abñ gam rin è ran kóc kony në kék è wëi aben yen kóc tuöcc thiñ kek yen jñëem è nhom gam, köcc atök ku nyinttiit gam.

Thiëc. Yë ñu bñ tuöl tē cí menh dië wuoc e cí tom në wël abirgup në thukulic në wet etuany ka cí gauu ekol bñ tamerji (nueth) ben?

Yin alëu ba jam kekë diktör dun thiök ku looi ajuiëer tënë menhdu bñ lo toom në wël abirguöp.

Thiëc. Lëu bñ yen ba tuöm abirguöp cí gätpiny yök kadi?

Lëk ke biäk è tuöm de menhdu abñ kek tääu nhial tënë Australian Immunisation Register (AIR) ago yen lëu në döör kekë akököl è tuöm è menhdu yen tō wëntheer.

Amidhiëeth alëu bik thiëc në bak awërenj de tuöm è mñthken tède akököl è gätpiny de tuöm në kuat è thää agut bñ mñthken run ya 14 ku lotuenj, ku mñth è thukuul ye run 14 ku lotuenj alëu bik thiëc në bak awërenj akököl den è tuöm cí gätpiny, citmen èka böth:

- në luui de aköcn è medikëër è laanyic në kuer de [myGov](http://my.gov.au)
- në luui de app è Medicare Express Plus App www.humanservices.gov.au/individuals/subjects/express-plus-mobile-apps
- Cöl laany è AIR General Enquiries Line on 1800 653 809.

Thiëc. Yë ñu bñ dhil è tuöl tënë lëk è menh dië?

Yen lëk kek yeke gam / nyuöcñ në poom è gëm (Consent Form) yen anöñjic ke ye moony ku löñ de gël è keñ në luöñj cí tääu / mat è NSW ku Akuma mat baai nhom (Commonwealth) yic (tiñ awërenj de wël / lëk wël cí gätpiny). Lëk abñ kek gät tède tuöm de abirguöp è pial gup NSW ku tääu è tède tuöm abirguöp è Australian (Australian Immunisation Register (AIR)) ke yen alëu bñ döör kekë akököl è tuöm de menhdu è tuöm de menhdu yen tō ku tiñ në MyGov.

Thiëc. Ye tēno lëu bñ yen lëk juëc jam në tuöm abirguöp në thukulic yök thiñ?

Wël / lëk juëc atō tē:

- në nēm de webthiaat è kék è pialgup è NSW è www.health.nsw.gov.au/schoolvaccination
- në cöt de mëktëm dun è kék pialgup è juäc è 1300 066 055

Bä tuöm abirguöp në wët Aguoṭ, Cuir / Kuir ku Ajiïth (dṬpa) gam

Bï Amedhiëth/Raan ë nyin tiit thiöñjic. Yin athiëc ba göt ë **LATAAI DÏTNYÏN** në **galam col ka luknyin**.

1. Ka nyooth menh thukul/abun

Rin e kurdu (wurdit)

Rin ku

Köl ë Dhiëth yin

/ / **2 0**

Moc ka nya/tik

Moc

Nya/
tik

Kënë luëel laṅ tök/
atö ka këñ abën/
akënë tekthok

Yön ë gâr/göt

Rin ke thukul/Panabun

Nëmba de medikëër

Nëmba thiääk ke rin ë menh
du tö ë medikëëryic

2. Raan adöny de baai

Yei / acie yen

Ëë, yen Aboriginal

Ëë, yen Torres Strait Islander

Ëë, kerou Aboriginal ku Torres Strait Islander

3. Ka nyooth yïn – Amëdhiëth ka Raan ë nyin tiit de löj

Yen aci lëk cï gamë jam në kapuoṭh ku karëc lëu bik tuol në wët wël tuöm abirguöp ke Aguoṭ (Diphtheria), Kuir/Cuir (Tetanus), ku Ajiïth (Pertussis) (dṬpa) beei kuen ku deetic.

Yen aci gam bï menh diën cïn rin ke göör nhialë, mucë në dooth toṅ dë wël tuöm abirguöp dë Aguoṭ, Kuir/Cuir, ku Ajiïth (dṬpa).

Aya luel të cit të nyiec ye, dek menh die:

1. Akën kan naṅ miïth cï wäc ke ye lntoṅ etom eyë në abirguöp.
2. Acie noṅ ka wäac kekë mith tënë kuat ajuieer de tuöm abirguöp cï kek göt në awërenj ë “Lëk ke amëdhiëth” cï kek kuöm ë ye yic.
3. Acie liac.

Rin Amëdhiëth/Raan ë nyin tiit cït (mën. JOHN SMITH)

Rin nyooth Baai/adërëth ke baai (mën. 5 SMITH LANE)

Baai
loṅ cien

Nëmba de
Kod

Nëmba de Mobaal

Nëmba puoṭh dë cë kan (noṅjic Kod dë baai cït men, 02)

Thany de amëdhiëth/raan ë nyin tiit

Nin Pëei

/ / **2 0**

Tuöm abirguöp cĭ gġör nĕ wĕt dTpa

 Bĭ amedhiĕth/ran ĕ nyĭn tĭit thiġġnjic

Rin ĕ menh thukul/abun cĭt (mĕn. JANE SMITH)

Ee kĕn luoi maktab ĕ rot

Kġk Cam Thā (kam) ĕ tom yĭn Abirguöp (Thāā ke 24) Nĕmba de bech (cin) nyooth abirguöp
 Cuĕc

Thany de akĭm Nin Pĕci
x / 2 0

Kĕ cĭ akĭm gġör/gġt

Yĕ wat ŋo kĕn tom nĕ abirguöp

- Gāāu
- Kuec (Jaai)
- Acĭe puol guöp
- Acĭn yic thany
- Dhuk ciĕĕn ĕ wĕt cĭ gam
- Kġk

Amĕdhiĕth/raan ĕ nyĭn tĭit Tuöm abirguöp cĭ gġör nĕ wĕt Aguat, Cuir / Kuir ku Ajĭrth (dTpa)

Tuöm abirguöp cĭ gġör nĕ wĕt dTpa

 Bĭ amedhiĕth/ran ĕ nyĭn tĭit thiġġnjic

Rin ĕ menh thukul/abun cĭt (mĕn. JANE SMITH)

Ee kĕn luoi maktab ĕ rot

Kġk Cam Thā (kam) ĕ tom yĭn Abirguöp (Thāā ke 24) Nĕmba de bech (cin) nyooth abirguöp
 Cuĕc

Thany de akĭm Nin Pĕci
x / 2 0

Kĕ bĭ looi na cĭ tuöm abirguöp thġk

- Muk ĕĕ cĭ gġör kĕk, cĭ mĭn lĕu bĭn ĕ yĭn ber thiĕĕc ba ĕ lĕk kĕ bĕĕi.
- Lĕk nĕ biāk de tuöm ĕ menhdu ĕ wĕl abirguöp abi kek mat nĕ mĭtġĕ tĕnĕ Australian Immunisation Register (AIR) (Akutnhom de Gĕtpiny ĕ tuöm de kġc Australia) yic.

Yeŋu ye looi na cĭ tĕ toom naŋ kĕ but

- Tāā ĕ alanh cĭ juol nĕ pĭu lir tĕ cĭ toom abirguöp bĭ arĕem tekic.
- Lġm wĕl arĕem ke arĕem.
- Dek pĭu/dek athiir dĭt.

Na tuany menh du nĕ arĕem de guöp dir yĭn ke yĭn athiĕc ba dĭktor dun thiĕk ke yĭn cġl.

Wël ë tuöm Abirguöp de burjuum

Varicella (chickenpox) vaccine

Maktëm këk piälgüöp tō nē NSW ee wël abirguöp cī ke gat miith ye yam nē National Health & Medical Research Council (Akut Mat baai nhom de göör ë yith ë këk pialguöp ku tuaany cök) tō nē ajuëer de tuöm abirguöp ë thukul yic. Waragañ cī gam ca amëdhiëth / ran ë nyin tiit (signed) thanyic abi gäm.

Dhöl kuk bin ëke b thin

- Amaath ke yin cī ye puöu pälpiny kuen lëk käk.
- Të yuic yin menhdu bī tom ë wël abirguöp nē wët de varicella (tuany de burjum), thiöñ Poom ë Gëm tuöm kån tiñ thin ë ku Gamë Poom ë Gëm cī thany tënë menhdu bī dhuök ciëen ë thukulic.
- Të CIE koor yin yen bī menhdu bī tom nē wël abirguöp nē wët de varicella (tuany de burjum) thok, dunë Poom ë Gëm thiöñ ka dhuk.

Thiëc. Ye burjuum ye kuñu?

Burjuum (chickenpox) ee tuaany dīt ye wuok ye kōm thin thoi de varicella-zoster bëi. Ë tuaany thin puolic abec ye kaam thin cekic looi tënë mīth cī kuöt (cuäi) nōñ cīt ë tuaany nyuwoth cit men aliir thin kor, lööl ë wum, bä rot yä yök eyi cī puol guöp ku akuöök ë dël wën ye tual bei. Yen ee dīt arët tënë kōc dīt ku alëu bī tuaany rac arët lëu bī raan nök bëi tënë tëtök ë kōc kënë toom. Tök ë 4,000 de kōc bec abi cuök cāth ë rëlic ya yök (duany ë rël dīt) ke tōk ë 100,000 abi abuöt ë nyith (encephalitis). Döm yen döm nē diär liac yic alëu bī tuöl bī mīth ye lual bël (abnormalities), nōñjiic piär ë dëlic ku nōöt ë yom de cök.

Thiëc. Ye burjum thëi piny kadī?

Të puoc tuaany rot gōl, kōm ee rot tek piny të yölë. Lë nē tuaanyic, ke kōm e rot tekpiny të ye tuut ye kuër të cī buut jääk nē yī cin. Tuaany ee dīt tënë kōc kën burjuum kan dōm thëer ka kën ëke toom abirguöp wook. Kōc aye tuaany dōm të cit kōl tōk yic ka niin yic ka rou cī tuaany rot gōl (yen ë kaam ye lööl ë wum rot jōk) ku agut cī niin ka dhiëc të cī blisters (të cī tōl) ku dël cī rot kuac ka gōk rot looi.

Thiëc. Ye wäl ë maruëi (abirguöp) lui apuoth?

Wël abirguöp aa luui te cen këk guöp gel jak bik thōr ke tueny tueny kōk yuic bik dōm. Të rōm ran kek ee kōc tuany kë, ke kë den eke gel abi dhi luui arët, bi tuany duut eci ber rot juak ka bi dōm dīt du yen dōm tekic.

Thiëc. Ye riel yindī yen tō kekë wël ë tuöm abirguöp?

Dooth tōñ ë wël de tuöm abirguöp de burjuum ee 80-85% luui apuoth bī burjuum dōm ya tiët/gël wei ku alui arët nē nyiëi de taany tōk arët.

Thiëc. Yeña lëu bī ya toom nē wël abirguöp?

Mīth ë thukul tō agut cī yen run ke 14 akōr doth tōñ wël tuöm abirguöp de burjuum lōm, **ku yin jal ya të cin ke tom nē abirguöp thëer** (aluot nē pëi yic ka 18) **ka cī tuany ëburjum ke kan dōm thëer**. Mīth ë thukuul cī nañ run ke 14 ku dīt kë akōr dooth karou de wël tuöm abirguöp de burjum ye gam nē pëi ke 1 – 2 kake tēk yiic nē kuer de dīktor den.

Thiëc. Yeña yen cīe lëu bī toom nē wël abirguöp?

Abirguöp de burjum aci lëu bī gam tënë kōc:

- cī kan nañ anaphylaxis (wël ë wuääc) cī kan tuom thëer nē wël abirguöp
- cī kan nañ anaphylaxis ku cī ke kan tom thëer nē kuat wël abirguöp (cī gör nël awërek kōu)
- kan liac (liëc abi kan ya kōlnhom nē niin yic ka 28 nē tuöm abirguöp cök)
- cī kan tom nē riem ë kōc kōk / immunoglobulin (riem thith) nē pëi cī lō ka 12 yiic
- cī wël abirguöp lōm nē wīk cī lō yic kã 4 (cit men. MMR (Akoi / Tuortuor, Apāñññ ku Akoi / Tuortuor de German), BCG (yōk) ka tōc)
- kōc cin ka ye riem gël ke kã/niööp
 - i. kōc nōñ HIV/AIDS
 - ii. kōc dek wël ke immunosuppressive, cit yīk chemotherapy, radiation therapy, ka doth – dīt de oral corticosteroids
 - iii. kōc tuaany nē immunocompromise nōñjiic lymphoma, leukaemia ka generalised malignancy.

Thiëc. Ye akuöök (anaphylaxis) ñu?

Akuöök yen ayiel rëec arëtic wën ye ya athōñ ku thucu bëi na cī dōc luöi yilac. **Yen acie rot ye dac looi të puoc abirguöp tuōm**. Akiim ye kōc tom nē abirguöp (school immunisation nurses) aaci pōc arët nē tiëñ / yilac de akuöök.

Thiéc. Yeŋu ba looi të cîn ɣen ka cî gätþiny ka cî lëu è muk në ɣa nhom dëk menhdië aci burjum dôm theer ka cî kan tom në wël abirguöp de burjuum ka wël abirguöp cî yök?

Miith ku kôc dît alëu bik ke tom abec në wël abirguöp de burjum të nɔŋ yen akëköl de burjum kuc (unknown), ka na cîn ke nyooth akëköl theer è tuöm abirguöp në wël abirguöp de burjum.

Thiéc. Yeŋu ye ajuëk è dõŋ è kôc gup yen tã në wël abirguöp è burjuum yic?

Wël è tuöm abirguöp ee yic naŋ thukër ye loi epïu bël (sucrose), hydrolysed porcine gelatin (mieth ye yok ten è miok eyom ka bök elaii) urea, (keyer tã lac yic), monosodium glutamate (glutamaat hadi al sodium), residual components (bëk cî dõŋ piny) ke MRC-5 cells, kuër ke neomycin ku bovine serum ku ajol to ke Wëel abirguöp (vaccine) yin de yen luui në ajuier de tuöm abirguöp. Ajuëk è dõŋ è kôc gup aci mät yic kë thin kor yen è wël abirguöp kony bi luui apuoth ka luui ke ye kën këŋ gël bik cuök riääk (preservative). Wël abirguöp aci thiääk kekë ka bii kek bec tënë këk bobin në thää de luçi.

Thiéc. Yë pial yin dî tã kek abirguöp?

Wël abirguöp ke Australia aaye yic cin diëer ku abin ke pialden dhiil è tiŋ è yic apuoth ke ɳot è kën guo gam binë luui në Akutnhom è këŋ Juieer (Therapeutic Goods Administration – TGA). Dõ met è thiin, Akutnhom è këŋ juiir (TGA) aye nyin tiit ètë puoth këk wel ke tuöm abirguöp ee mëtõŋjë cinë ke luççi.

Thiéc. Ye ka ɳu ye tuöl tënë wël abirguöp de burjum?

Karec è tuöl aye röt dac loi ke kor nyin ku eyic naŋ thieth guöp, arëem, ku but (abuçt) në bak cî toom ka atuçc. Karec dît acie röt dac loi. Lëk juëc në biäkde këk ye wääc ke gup atõ tède lëk ke kôc ye wal kôc në wël abirguöp è www.health.nsw.gov.au/schoolvaccination. Amidhiëeth diëer në biäk de kaye yök në tuöm abirguöp cök alëu bik (GP) diktoor ken ya cöc kek lëu bik mëktëm de pial è gup è juäc ya lëk.

Thiéc. Dëk wël è tuöm abirguöp lëu bi gam tenë tiŋ thin wën liac ka ye takic ke dëk elëu bi liac?

Yei. Kwat è tiŋ thin yë menh thukul/abun yen liac kã yë takic dëk aliac aci bi dhil birguöp. Në kôl cîn bën panakim ke nëth (akim) è kôc birguop abi menh è thukul ye tik thiëc lon liec kek ka lëu kë bik liac. Na cî menh è thukul gam dëk aliac, ka cî bi dhil è tuöm (abirguöp). Menh è thukul abi yöçk emëtonjë bi wët jamic kenë amedhiëth/ran è nyin tiit në yen ku bi kuony akim kôc. Abi gam rin è ran kôc kony në këk è wëi aben yen kôc tuöçc thin kek yen jiëëm è nhom gam, kôçc atök ku nyintiit gam.

Nyiir thukuul wen ci wëel abirguöp è burjum lôm aci bik ber liac në niinic ka 28 në tuöm abirguöp cok.

Thiéc. Ye ɳu na ye tënɔŋ menhdië adhiëma ku lööm kotëthonë (cortisone) de arëem ka pirdinaithon (prednisone) në kuer de wëi?

Wël abirguöp de burjum alëu bi gam è kuer puoth tenë raan cî adhiëma dôm cök alon è dek yen wel kôk.

Thiéc. Lëu bã kë cã gam dhuok cien?

Kë cî gam alëu bi dhuok cien në kwat etha ke yï gem thukul lëk cî gör bin ekë cî gam dhuok cien ka yuob thukul telpun në rin bin ke cî gam dhuok cien.

Thiéc. Yë ɳu bi looi të cî menh dië wuoc e cî tom në wëel abirguöp në thukulic në wet etuany ka cî gauu ekol bi tamerji (nueth) ben?

Yin alëu ba jam kekë diktor dun thiök ku looi ajuieer tënë menhdu bi lo toom në wël abirguöp.

Thiéc. Lëu bi ɣen ba tuöm abirguöp cî gätþiny yök kadî?

Lëk ke biäk è tuöm de menhdu abi kek tääu nhial tënë Australian Immunisation Register (AIR) ago yen lëu në döör kekë akököl è tuöm è menhdu yen tã wëntheer.

Amidhiëeth alëu bik thiéc në bak awereŋ de tuöm è miithken tède akököl è gätþiny de tuöm në kwat è thää agut bi miithken run ya 14 ku lotueŋ, ku miith è thukuul ye run 14 ku lotueŋ alëu bik thiéc në bak awereŋ akököl den è tuöm cî gätþiny, citmen ëka böth:

- në luui de aköçc è medikëër è laanyic në kuer de myGov my.gov.au/
- në luui de app è Medicare Express Plus App www.humanservices.gov.au/individuals/subjects/express-plus-mobile-apps
- Cöl laany è AIR General Enquiries Line on 1800 653 809.

Thiéc. Yë ɳu bi dhil è tuöl tënë lëk è menh dië?

Yen lëk kek yeke gam / nyuöçc në poom è gëm (Consent Form) yen anɔŋic ke ye moony ku lõŋ de gël è këŋ në luçɔŋ cî tääu / mat è NSW ku Akuma mat baai nhom (Commonwealth) yic (tiŋ awereŋ de wël / lëk wël cî gätþiny). Lëk abi kek gät tède tuöm de abirguöp è pial gup NSW ku tääu è tède tuöm abirguöp è Australian (Australian Immunisation Register (AIR)) ke yen alëu bi döör kekë akököl è tuöm de menhdu è tuöm de menhdu yen tã ku tiŋ në MyGov.

Thiéc. Ye tēno lëu bi ɣen lëk juëc jam në tuöm abirguöp në thukulic yök thin?

Wël / lëk juëc atõ tē:

- në nēm de webthiaat è këk è pialgup è NSW è www.health.nsw.gov.au/schoolvaccination
- në cõt de mëktëm dun è këk pialgup è juäc è 1300 066 055

Ba tuöm abirguöp në wët Burjuum gam

Bï Amedhiëth/Raan ë nyin tiit thiöñjic. Yin athiëc ba göt ë **LATAAI DÏTNYÏN** në **galam col** ka **luknyin**.

1. Ka nyooth menh thukul/abun

Rin e kurdu (wurdit)

Rin ku

Köl ë Dhiëth yin

 / / **2 0**

Moc ka nya/tik

 Moc Nya/tik

Yön ë gär/göt

Kënë luëel lanj tök/
atö ka këñ abën/
akënë tekthok

Rin ke thukul/Panabun

Nëmba de medikëër

Nëmbe thiääk ke rin ë menh
du tö ë medikëër yic

2. Raan adöny de baai

Yei /acie yen Eë, yen Aboriginal Eë, yen Torres Strait Islander Eë, kerou Aboriginal ku Torres Strait Islander

3. Ka nyooth yïn – Amëdhiëth ka Raan ë nyin tiit de löj

Yen acï lëk cï gamë jam në kapuoth ku karec lëu bik tuol në wët wël tuöm abirguöp dë Burjuum (Varicella) beei kuen ku deetic.

Yen acï gam bï menh dien cin rin ke göör nhialë, mucd dooth tönj dë wël tuöm abirguöp dë Burjuum.

Aya luël të cit të nyieç ye, dek menh die:

1. Akën kan narj miith cï wäc ke ye lononj etom eyë në abirguöp.
2. Acie noj ka wäac kekë miith tënë kuat ajuieer de tuöm abirguöp cï kek göt në awërenj ë "Lëk ke amëdhiëth" cï kek kuöm ë ye yic.
3. Acie liac.

Rin Amëdhiëth/Raan ë nyin tiit cït (mën. JOHN SMITH)

Rin nyooth Baai/adërëth ke baai (mën. 5 SMITH LANE)

Baai
loj cieñ

Nëmbe de Mobaal

Nëmbe de
Kod

Nëmbe puoth do cë kan (nojic Kod dë baai cit men, 02)

Thany de amëdhiëth/raan ë nyin tiit

Nin Pëei

 / / **2 0**

 Bĭ amedhiŋth/raan   nyin tĭit thiŋŋŋic

Rin   menh thukul/abun cĭt (m n. JANE SMITH)

Ee k n luoi maktab   rot

K k Cam Th  (kam)   tom yĭn Abirguŋp (Th   ke 24) N mba de bech (cin) nyooth abirguŋp

Cu c

Thany de akim Nin Pe i

x / 2 0

K  cĭ akim gŋŋr/gŋt

Y  wat  o k n tom n  abirguŋp

- G  u
- Kuec (Jaai)
- Acie puol guŋp
- Acĭn yic thany
- Dhuk ci  n   w t cĭ gam
- K k

 Bĭ amedhiŋth/raan   nyin tĭit thiŋŋŋic

Rin   menh thukul/abun cĭt (m n. JANE SMITH)

Ee k n luoi maktab   rot

K k Cam Th  (kam)   tom yĭn Abirguŋp (Th   ke 24) N mba de bech (cin) nyooth abirguŋp

Cu c

Thany de akim Nin Pe i

x / 2 0

K  bĭ looi na cĭ tuŋm abirguŋp th k

- Muk  k  cĭ gŋŋr k k, cĭ mĭn l u bin   yĭn ber thi  c ba   l k k  b  i.
- L k n  bi k de tuŋm   menhdu   w l abirguŋp abĭ kek mat n  mitŋŋ  t n  Australian Immunisation Register (AIR) (Akutnhom de G tpiny   tuŋm de koc Australia) yic.

Yenju ye looi na cĭ t  toom nanj k  but

- T  u   alanh cĭ juol n  piu lir t  cĭ toom abirguŋp bĭ areem tekic.
- L m w l areem ke areem.
- Dek piu/dek athiir dĭt.

Na tuany menh du n  areem de guŋp dir yĭn ke yĭn athi c ba dĭktor dun thi k ke yĭn c l.

Wël ë tuöm Abirguöp de Abuöt de cuëny tööc / Aguei

Hepatitis B vaccine

Maktëm këk piälguöp tō nē NSW ee wël abirguöp cī ke gat miith ye yam nē National Health & Medical Research Council (Akut Mat baai nhom de göör ë yith ë këk pialguöp ku tuaany cök) tō nē ajuëer de tuöm abirguöp ë thukul yic. Waragañ cī gam ca amëdhiëth / ran ë nyin tiit (signed) thanyic abi gäm.

Dhöl kuk bīn ëke lō thīn

- Amaath ke yīn cī ye puōu pālpiny kuen lëk kāk.
- Të cī yuic / kōr yīn menhdu bī tom ë wël abirguöp nē wet de hepatitis B (abuöt de cuëny), ke yī thiōñ Poom ë Gëm tuöm kän tīñ thīn ë ku Gamë Poom ë Gëm cī thany tēnë menhdu bī dhuök ciëen ë thukulic.
- Të CIE yuic / kōr yīn yen bī menhdu bī tom nē wël abirguöp nē wët de hepatitis B, DUNË Poom ë Gëm thiōñ ka dhuk.

Thiëc. Ye ñu ye tuaany hepatitis B (abuöt ë cuëny)?

Hepatitis B (Abuöt dë cuëny) ee tuaany ye wuök wën cit / kīt cit yīk atuöc (aliir), tööc ku tök ë guöpdit ku alëu bī yīn gām adhiām puōu ka majinjīñ dë cuëny. Kōc kōk alëu bīk nañ tuaany de abuöt puōu ku aye ke kuc lōn tuëny kek. Kek ë kōc kë alëu bīk tuaany tek piny ë kuc kë.

Thiëc. Ye hepatitis B tek piny kadī?

- Tōñ man meth bī wuök menh de nē dhiëthic ku nē thuët yic
- Bī meth wuök menh dō, aluööt nē kuer de rōm ë yāntōök tō dël kōu cī liep ka yāntok cī röt thiääk
- Kap kënë këk ë kōc tiit gup yuic
- Tëtok cī yuith ye thōr
- Göt ë guöp ka thunh guöp nē wenh ë tuöm kënë piär kōu
- Rōm ëkë yenë ke tom

Thiëc. Ye wäl ë marusi (abirguöp) lui apuoth?

Wëel abirguöp aa luui te cen këek guöp gel jak bik thōr ke tueny tueny kōk yuic bik dōm. Të rōm ran kek ee kōc tuany kë, ke kë den eke gel abi dhi luui arët, bi tuany duut eci ber röt juak ka bi dōm dit du yen dōm tekic.

Thiëc. Ye riel yīndī yen tō kekë wël ë tuöm abirguöp?

Wël abirguöp abuöt ë cuëny aril arëtic nē kuny yen kony nē tuaany ë cuëny but (abuöt ecueny).

Thiëc. Yekë dooth ë wäl kadī kek ye göör bī ke dek abën?

Në Amäadaa ke Dīngīlīth cī Dëetic, wël abirguöp abuöt ë cuëny (hepatitis B) abi dhil gëm ke ye dooth ka 2 (wal ka rou) kekë dooth dō de rou buoth kë tuenj gëm nē pëi yic ka 4 agut 6 yīic.

Thiëc. Lëu bī menh gel nē hepatitis B tē cī yen doth toñ dë wël abirguöp de hepatitis B lōm?

Yei. Wël ye yīëk kōc dīt (nōñ run ka 11-15) (doth) ka 2 (rou) abirguöp alëu bik raan dīt gël nē tuaany ye cuëny but (Abuöt de cuëny).

Thiëc. Yeña lëu bī ya toom nē wël abirguöp?

Mīth thukul abën **nōñ run ke 11-15** abi **doth ka 2 (rou)** ë kōc dīt de wël tuöm abirguöp ë abuöt ë cuëny B ya lööm agut ëkë tē cī kek kōöth de wël ë tuöm cī lööm thëer ke ye menh ë lual / meth.

Mīth ë thukuul nōñ **run ka 16** lōtuenj aye **doth ka 3 wël ë tiëët ë gup ë mīth** ë wël abirguöp lööm. Doth tuenj ka 2 alëu bī ya gam nē thukulic ku juōp abi ya gam bī lō yīëk Diktor bīnë yilac thöl.

Thiëc. Yeña yen cīe lëu bī toom nē wël abirguöp?

Wël abirguöp de abuöt ë cuëny (hepatitis B) acie bī gam tēnë kōc kek:

- cī kōc kan nañ anaphylaxis (wël ë wuac) cī kan toom thëer nē wël abirguöp
- kōc cī kan nañ anaphylaxis ku cī ke kan toom thëer nē kuat wël abirguöp (ci gör nël awërek kōu)
- ë diär kek liac

Thiëc. Yë pial yin dī tō kek abirguöp?

Wël abirguöp ke Australia aaye yīc cin diëer ku abin ke pialden dhiil ë tīñ ë yic apuoth ke ñot ë kën guo gam bīnë luui nē Akutnhom ë këñ Juiëer (Therapeutic Goods Administration – TGA). Dō met ë thīn, Akutnhom ë këñ juiir (TGA) aye nyin tiit ëtë puoth këk wël ke tuöm abirguöp ee mëtōñjë cinë ke luöi.

Thiëc. Ye karil yīndī ye tō nē wël abuöt ë cuëny yic?

Wël abirguöp aye yīic nañ aluminium hydroxide bī wël ë tuöm ya kony bī luui, ku alëu bī yic nañ luōu ye këñ dīt ku aci thiääk kekë ka bīi kek bec tēnë këk bobīn nē thää de luoi.

Thiëc. Ye karëc yîndî lëu bik rôt looi tenë cîn yîn tuöm në wël abirguöp?

Karëc ë tuöl aye rôt dac loi ke kor nyin ku eyic nañ thieth guöp, arëem, ku but (abuöt) në bak cî toom ka atuöc. Karëc dît acie rôt dac loi. Lëk juëc në biäkde këk ye wääc ke gup atö tède lëk ke kôc ye wal kôc në wël abirguöp ë www.health.nsw.gov.au/schoolvaccination. Amîdhiëeth diëer në biäk de kaye yök në tuöm abirguöp cök alëu bik (GP) diktoor ken ya cööl kek lëu bik mëktëm de pial ë gup ë juäc ya lëk.

Thiëc. Ye akuöök (anaphylaxis) nu?

Akuöök yen ayiel rëec arëtic wën ye ya athöñ ku thuçu bëëi na cî dâc luöi yilac. **Yen acie rôt ye dac looi të puoc abirguöp tuöcm.** Akiim ye kôc tom në abirguöp (school immunisation nurses) aaci pöc arët në tiëñ/yilac dë akuöök.

Thiëc. Ye nu yen ba looi të cîn yën kä cî gätppiny ka cî lëu ë muk në ya nhom Dëk menhdhië cî wël ë tuöm abirguöp de hepatitis B (abuöt cuëny) lööm / yök thëer abën?

Yen apuöth bi menhdhu wël abirguöp de abuöt ë cuëny dö lööm abën.

Thiëc. Menhdhië aci wël abirguöp de Hib lööm. Bî kân menhdhië kony në abuöt ë cuëny?

Yei, wël ë tuöcm abirguöp Hib ee kony në Kuer de Lel B abec ku aye gäm mîth ye lual nönj läät ka 6, pëi ka 4, pëi ka 6 ku pëi ka 18. Yen acie bi menhdhu du kony në abuöt ë cuëny (hepatitis B).

Thiëc. Dëk wël ë tuöcm abirguöp lëu bi gam tenë tiñ thin wën liac ka ye takic ke dëk elëu bi liac?

Yei. Kwat ë tiñ thin yë menhdhu thukul/abun yen liac kä yë takic dëk aliac aci bi dhil birguöp. Në kôl cîn bën panakim ke nëth (akim) ë kôc birguöp abi menhdhu ë thukul ye tik thiëc lon liac kek ka lëu kë bik liac. Na cî menhdhu ë thukul gam dëk aliac, ka cî bi dhil ë tuöm (abirguöp). Menhdhu ë thukul abi yök emëtonjë bi wët jamic kenë amedhiëth/ran ë nyin tiit në yen ku bi kuony akim kôc. Abi gam rin ë ran kôc kony në këk ë wëi aben yen kôc tuöcc thin kek yen jiëëm ë nhom gam, kôcc atök ku nyintiit gam.

Thiëc. Ye nu na ye tönönj menhdhië adhiëma ku lööm kotëthonë (cortisone) de arëem ka pirdinaithon (prednisone) në kuer de wëi?

Wël abirguöp de abuöt ë cuëny (Hepatitis B) alëu bi gam ë kuer puöth tenë raan cî adhiëma döcm cök alon ë dek yen wël kôk.

Thiëc. Yeña lëu bi gam në tuöm abirguöp ku yeña lëu bi gëm dhuök ciën?

Amîdhiëth / kôc ë nyin tiit ë mîth kek alëu bik gam në tuöm abirguöp tënë mîth ë thukuul kën run ya 18. Mîth ë thukuul nönj run ka 18 lo tuen alëu bi tuöm den abirguöp gam në rôt ku alëu thiöñ ku thëny de Poom ë Gëm tède 'Amîdhiëth / Raan ë Nyin tiit ë meth' cî nyuöc. Gëm alëu bi dhuökciën në kwat ëtha ke yi gëm thukul lëk cî gööör bin ekë cî gam dhuök ciën ka yuöb thukul telpun në rin bin ke cî gam dhuök ciën.

Thiëc. Yë nu bi tuöl të cî menhdhië wuoc e cî tom në wël abirgup në thukulic në wët etuany ka cî gauu ekol bi tamerji (nueth) ben?

Yin alëu ba jam kekë diktoor dun thiök ku looi ajuiëer tënë menhdhu bi lo toom në wël abirguöp.

Thiëc. Lëu bi yën ba tuöm abirguöp cî gätppiny yök kadî?

Lëk ke biäk ë tuöm de menhdhu abi kek tääu nhial tënë Australian Immunisation Register (AIR) ago yen lëu në döör kekë akököl ë tuöm ë menhdhu yen tö wënthëer.

Amîdhiëeth alëu bik thiëc në bak awërenj de tuöm ë mîthken tède akököl ë gätppiny de tuöm në kwat ë thää agut bi mîthken run ya 14 ku ltuenj, ku mîth ë thukuul ye run 14 ku ltuenj alëu bik thiëc në bak awërenj akököl den ë tuöm cî gätppiny, citmen ëka böth:

- në luui de aköcn ë medikëër ë laanyic në kuer de myGov my.gov.au/
- në luui de app ë Medicare Express Plus App www.humanservices.gov.au/individuals/subjects/express-plus-mobile-apps
- Cöl laany ë AIR General Enquiries Line on 1800 653 809.

Thiëc. Yë nu bi dhil ë tuöl tënë lëk ë menhdhië?

Yen lëk kek yeke gam / nyuöc në poom ë gëm (Consent Form) yen anönjic ke ye moony ku löñ de gël ë keñ në luöñ cî tääu / mat ë NSW ku Akuma mat baai nhom (Commonwealth) yic (tiñ awërenj de wël / lëk wël cî gätppiny). Lëk abi kek gät tède tuöm de abirguöp ë pial gup NSW ku tääuë tède tuöm abirguöp ë Australian (Australian Immunisation Register (AIR)) ke yen alëu bi döör kekë akököl ë tuöm de menhdhu ë tuöm de menhdhu yen tö ku tiñ në MyGov.

Thiëc. Ye tëno lëu bi yën lëk juëc jam në tuöm abirguöp në thukulic yök thin?

Wël / lëk juëc atö të:

- në nëm de webthiaat ë këk ë pialgup ë NSW ë www.health.nsw.gov.au/schoolvaccination
- në cöt de mëktëm dun ë këk pialgup ë juääc ë 1300 066 055

Kë bî looi na cî tuôm abirguöp thök

- Muk êkê cî gôör kék, cî min lèu bîn è yin ber thiëc ba è lèk kê bëëi.
- Lèk nè biäk de tuôm è menhdu è wël abirguöp abi kek mat nè mitöngjê tènê Australian Immunisation Register (AIR) (Akutnhom de Gêtpiny è tuôm de koc Australia) yic.

Na tuany menh du nè arëem de guöp dir yin ke yin athiëc ba dïktor dun thiök ke yin cööl.

Yeju ye looi na cî të toom nañ kê but

- Tääu è alanh cî juöl nè piu lir të cî toom abirguöp bi arëem tekic.
- Löm wël arëem ke arëem.
- Dek piu/dek athiir dit.

Kë bî looi na cî tuôm abirguöp thök

- Muk êkê cî gôör kék, cî min lèu bîn è yin ber thiëc ba è lèk kê bëëi.
- Lèk nè biäk de tuôm è menhdu è wël abirguöp abi kek mat nè mitöngjê tènê Australian Immunisation Register (AIR) (Akutnhom de Gêtpiny è tuôm de koc Australia) yic.

Na tuany menh du nè arëem de guöp dir yin ke yin athiëc ba dïktor dun thiök ke yin cööl.

Yeju ye looi na cî të toom nañ kê but

- Tääu è alanh cî juöl nè piu lir të cî toom abirguöp bi arëem tekic.
- Löm wël arëem ke arëem.
- Dek piu/dek athiir dit.

Dinka

Ba tuôm abirguöp nè wët Abuöt de cuëny tööc/Aguei gam

Bî Amedhiëth/Raan è nyin tiit thiöönjic. Yin athiëc ba göt è **LATAAI DÏTNYÏN** nè **galam col ka luknyin**.

1. Ka nyooth menh thukul/abun

Rin e kurdu (wurdit)

Rin ku

Köl è Dhiëth yin

 / / **2 0**

Moc ka nya/tik

Moc

Nya/
tik

Yön è gâr/göt

Kënë luëel lanj tök/
atö ka këñ abën/
akënë tekthok

Rin ke thukul/Panabun

Nëmba de medikëër

Nëmba thiäak ke rin è menh
du tö è medikëër yic

2. Raan adöny de baai

Yei/acie yen

Èë, yen Aboriginal

Èë, yen Torres Strait Islander

Èë, kerou Aboriginal ku Torres Strait Islander

3. Ka nyooth yin – Amëdhiëth ka Raan è nyin tiit de löj

Yen aci lèk cî gamè jam nè kapuoth ku karec lèu bik tuöl nè wet wël tuôm abirguöp dë Abuot cuëny/Aguei, (Hepatitis B) bëei kuen ku deetic.

Yen aci gam bi menh diën cin è rin ke gôör nhalë, musc dooth ka 2 (rou) ke wël tuôm abirguöp de Abuöt cuëny/Aguei.

Aya luël të cit të nyiec ye, dek menh die:

1. Akën kan nañ miith cî wäc ke ye lontoñ etom eyë nè abirguöp.
2. Acie nañ ka wäac kekë mith tènê kuot ajuiser de tuôm abirguöp cî kek göt nè awërenj è “Lèk ke amidhiëth” cî kek kuôm è ye yic.
3. Acie liac.

Rin Amëdhiëth/Raan è nyin tiit cit (mën. JOHN SMITH)

Rin nyooth Baai/adërëth ke baai (mën. 5 SMITH LANE)

Baai
lñ cien

Nëmba de
Kod

Nëmba de Mobaal

Nëmba puoth do cë kan (nañjic Kod dë baai cit men, 02)

Thany de amëdhiëth/raan è nyin tiit

Nin Pëei

Tuŋm abirguŋp cĭ gŋŋr nŋ wŋt Abuŋt dŋ cuŋny tŋŋc/Aguei

 Bĭ amedhiŋth/ran   nyin tĭit thiŋŋnjic

Rin   menh thukul/abun cĭt (m n. JANE SMITH)

Ee k n luoi maktab   rot

K k Cam Th  (kam)   tom yĭn Abirguŋp (Th   ke 24) N mba de bech (cin) nyooth abirguŋp **DOOTH TUEN**
 Cu c _____ : _____

Thany de akĭm _____ Nin P ci _____ / _____ **2 0** _____
x _____

K k Cam Th  (kam)   tom yĭn Abirguŋp (Th   ke 24) N mba de bech (cin) nyooth abirguŋp **DOOTH DE ROU**
 Cu c _____ : _____

Thany de akĭm _____ Nin P ci _____ / _____ **2 0** _____
x _____

K  cĭ akĭm gŋŋr/gŋt

Y  wat  o k n tom n  abirguŋp

-
- G  u
- Kuec (Jaai)
- Acĭe puol guoŋp
- Acĭn yĭc thany
- Dhuk ci  n   w t cĭ gam
- K k

Am dhi th/raan   nyin tĭit

Tuŋm abirguŋp cĭ gŋŋr nŋ wŋt Abuŋt dŋ cuŋny tŋŋc/Aguei

Tuŋm abirguŋp cĭ gŋŋr nŋ wŋt Abuŋt dŋ cuŋny tŋŋc/Aguei

DOOTH TUEN

 Bĭ amedhiŋth/ran   nyin tĭit thiŋŋnjic

Rin   menh thukul/abun cĭt (m n. JANE SMITH)

Ee k n luoi maktab   rot

K k Cam Th  (kam)   tom yĭn Abirguŋp (Th   ke 24) N mba de bech (cin) nyooth abirguŋp
 Cu c _____ : _____

Thany de akĭm _____ Nin P ci _____ / _____ **2 0** _____
x _____

Tuŋm abirguŋp cĭ gŋŋr nŋ wŋt Abuŋt

DOOTH DE ROU

 Bĭ amedhiŋth/ran   nyin tĭit thiŋŋnjic

Rin   menh thukul/abun cĭt (m n. JANE SMITH)

Ee k n luoi maktab   rot

K k Cam Th  (kam)   tom yĭn Abirguŋp (Th   ke 24) N mba de bech (cin) nyooth abirguŋp
 Cu c _____ : _____

Thany de akĭm _____ Nin P ci _____ / _____ **2 0** _____
x _____

Wël ë tuöm abirguöp de Akoi / tuortuor, Apänjënj ku Akon dë Germen (MMR)

Measles, mumps and rubella (MMR) vaccine

Maktëm këk piälguöp tɔ në NSW ee wël abirguöp cï ke gat miith ye yam në National Health & Medical Research Council (Akut Mat baai nhom de göör ë yith ë këk pialguöp ku tuaany cök) tɔ në ajuëer de tuöm abirguöp ë thukul yic. Waraganj cï gam ca amëdhiëth / ran ë nyin tiit (signed) thanyic abi gäm.

Dhöl kuk bin ëke b thin

- Amaath ke yin cï ye puöu pälpiny kuen lëk käk.
- Të cï yuic/köör yin menhdu bi tom ë wël abirguöp në wet de akoi, apañej ku tiöc ke yï thiöj Poom ë Gëm tuöm kän tiñ thin ë ku Gamë Poom ë Gëm cï thany tënë menhdu bi dhuök ciëen ë thukulic.
- Të CIE köör yin yen bi menhdu bi tom në wël abirguöp në wët de akoi, apañej ku tiöc, DUNË Poom ë Gëm thiöj ka dhuk.

Thiëc. Ye akuci / tuortuor, apañjënj ku akon Germen yekë kanju?

Akoi / tuortuor e köm ye wok ye atuöc (aliir), yöl ku akuök. Këk ë wäac anöjic yöt, yiëc ku awuök ë yic calic. Abuör ë nyith ee jök në biäk 1 në kuat ë 1,000 ku 10-15% në këk ë röt looi abi ya thou ku kajuëc abi nanj riäk ë nyith bi ciej ke ye në pïric.

Apänjënj ë tuaany ye döm ye rinj ë yeth looi bi but ku bëi atuöc. Kë cit 10% ë kɔc cï wuök abi abuöt rɔt ya jɔk në kuäth ë nyith köu ku nyol (cit ku anyuuth adhuonyeth) ke tök në miith ka 15-30% ë buotic ke rör cï thuel abi abuöt rɔt ya jɔk në nhianic (but ë nhian). Döm Apänjënj në pëëi ka diak tuenj ke liec alëu bi yic nanj athör bë e rɔt looi epath.

Akon dë Germen ee tuaany ye köm thin thoi nyin cak ku ee akuök, atuöc ku but ë yeth göl. Ëe tuaany ë miith liec diär ke loi bik duanj. Agut cï 90% ë buotic në miith ë lual ke cï wuök në pëëi ka diak tuenj ke liec yic alëu bi yic dhil nanj tuaany rëec ye yök në liec abi ke dhiëth ka köj ka kën cak apuöth cit men, köjic nanj guöp njäk, miinj, cöör, ka tuaany ë puöu.

Thiëc. Yë akuci, apañej ku akon de Germen rɔt tekpiny kadï?

Kaam ke aye tekpiny në kuer de yöl ku tiim. Akoi ee tuaany töñ ya dac wuök tënë tueny tueny abën yeke kɔc döm yiic. Rëer bi wek yön tök mat wenë raan cï akoi döm alëu binë akoi wuök.

Thiëc. Ye wäl ë maruei (abirguöp) lui apuöth?

Wël abirguöp aa luui te cen këk guöp gel jak bik thɔr ke tueny tueny kɔk yuic bik döm. Të rɔm ran kek ee kɔc tuany kë, ke kë den eke gel abi dhi luui arët, bi tuany duut eci ber rɔt juak ka bi döm dit du yen döm tekic.

Thiëc. Ye riel yindi yen tɔ kekë wël ë tuöm abirguöp?

Wël abirguöp de MMR ee luui arët në wët yen kony bi tuaany de akuci / akoi, apañjënj ku akon de Germen tiëet Wei.

Thiëc. Yeña lëu bi ya toom në wël abirguöp?

Wël abirguöp ka rou ke akuci – apañjënj – akon de Germen (MMR) aye göt tenë miith ye yam bik ke gël apuöth në akuci, apañjënj ku akon de Germen ku ete cï wël tuöm ka rou lööm theer yetök kek aci lëu bik wël abirguöp ber lööm pei.

Thiëc. Yeña yen cie lëu bi toom në wël abirguöp?

Abirguöp de Akoi/aci lëu bi gam tënë kɔc:

- cï kan nanj anaphylaxis (buöth tuöm abirguöp MMR thëër cok)
- cï kan nanj anaphylaxis ku cï ke kan tom theer në kuat wël abirguöp (ci gör nël awërek köu)
- kan liac (liëc abi kan ya kölnhom në nïn yic ka 28 në tuöm abirguöp cök)
- cï wël abirguöp löm në wïk cï b yic kä 4 (cit men., de varicella (chickenpox) Burjuum, BCG (yöl) ka töc)
- cï yi kan tom në riem ë kɔc kɔk / immunoglobulin (riem thith) në pëëi cï waar ci wan yiic.
- kɔc cin ka ye riem gël ke kãc/niööp
 - (i) kɔc köj HIV/AIDS
 - (ii) kɔc dek wël juëc ke corticosteroids
 - (iii) kɔc keek dek wël juëc rëk ke cök ke tuaany de immunosuppressive, thök de guöp ë pïu ka x.ray thërepï
 - (iv) kɔc gum / tuaany në wët ë karec cï ajuier de reticuloendothelial bëëi, köjic lymphoma, leukaemia ku tuaany de Hodgkin bëëi.

Thiëc. Yëñu ye ajuëk ë döñ ë kɔc gup yen tɔ në wël abirguöp ë MMR yic?

Wël ë tuöm abirguöp de MMR ee yic nanj lactose (thuker ye tɔ ca yic), neomycin (madad hayowei) sorbitol ku mannitol). Ajuëk ë döñ ë kɔc gup aci mät yic kë thin kor yen ë wël abirguöp kony bi luui apuöth ka luui ke ye kën këñ gël bik cuök riäk (preservative).

Thiëc. Yë pial yin di tō kek abirguöp?

Wël abirguöp ke Australia aaye yic cin diëer ku abin ke pialden dhiil ë tiñ ë yic apuoth ke not ë kën guo gam binë luui në Akutnhoim ë këñ Juieer (Therapeutic Goods Administration – TGA). Dō met ë thiin, Akutnhoim ë këñ juiir (TGA) aye nyin tiit ëtë puoth këk wël ke tuöm abirguöp ee mëtöñjë cinë ke luöji.

Thiëc. Ye ka ñu kek ye tuöl në tuöm de abirguöp de MMR yic?

Wel abirguöp MMR e acin yic diëer (safe), ee luui apuoth (effective), ku aye gum (well tolerated). Ka ye tuöl (side effects) aayë yic pial aluot ku alëu bik yic nañ cin pial e guopë (feeling generally unwell), aliir ku / ka akuöök e del (cin yic ke wok koc ku alëu bi rot looi në niinic ka 5-12 në tuöm abirguöp cök). Käreec ye tuöl, nōñic anaphylaxis (akuöök), lymphadenopathy ye cien amääth (but yë ræl ë yeth but në kaam cek yic), arthralgia (arëem to në yom thook) ku thrombocytopenia (juek ëyic ë riäny ku kuër ë riem) acie röt dac looi. Lëk juëc në biäkde këk ye wääc ke gup atō tēde lëk ke koc ye wal koc në wël abirguöp ë www.health.nsw.gov.au/schoolvaccination. Kareec ë tuöl thiin acie röt dac looi. Amidhiëeth diëer në biäk de kaye yök në tuöm abirguöp cök alëu bik (GP) diktoor ken ya cōol kek lëu bik mëktëm de pial ë gup ë juäc ya lëk.

Thiëc. Ye akuöök (anaphylaxis) ñu?

Akuöök yen ayiel ræc arëtic wën ye ya athōñ ku thucu bëëi na cī dōc luöji yilac. **Yen acie rot ye dac looi tē puoc abirguöp tuöom.** Akiim ye koc tom në abirguöp (school immunisation nurses) aaci pōc arët në tiëñ / yilac dë akuöök.

Thiëc. Dëk wël ë tuöom abirguöp lëu bi gam tenë tiñ thin wën liac ka ye takic ke dëk elëu bi liac?

Yei. Kwat ë tiñ thin yë menh thukul/abun yen liac kä yë takic dëk aliac aci bi dhil birguöp. Në köl cīn bën panakim ke nēth (akim) ë koc birguop abi menh ë thukul ye tik thiëc lon liec kek ka lëu kë bik liac. Na cī menh ë thukul gam dëk aliac, ka cī bi dhil ë tuöm (abirguöp). Menh ë thukul abi yōök emëtōñjë bi wët jamic kenë amedhiëeth / ran ë nyin tiit në yen ku bi kuony akim koc. Abi gam rin ë ran koc kony në këk ë wëi aben yen koc tuöoc thiin kek yen jiiëm ë nhom gam, köcc atök ku nyintiit gam.

Nyiir ke thukuul (Panabun) ce abirguöp de MMR löm aci bik ber liac në niinic ka 28 në tuöm abirguöp cök.

Thiëc. Ye ñu na ye tēnōñ menhdië adhiëma ku lööm kotëthonë (cortisone) de arëem ka pirdinaithon (prednisone) në kuer de wëi?

Wël abirguöp de MMR alëu bi gam ë kuer puoth tenë raan cī adhiëma dōm cök alon ë dek yen wël kök.

Thiëc. Yeña lëu bi gam në tuöm abirguöp ku yeña lëu bi gëm dhuök ciën?

Amidhiëeth / koc ë nyin tiit ë mīth kek alëu bik gam në tuöm abirguöp tēnë mīth ë thukuul kën run ya 18. Mīth ë thukuul nōñ run ka 18 lo tuen alëu bi tuöm den abirguöp gam në röt ku alëu thiöññ ku thēny de Poom ë Gëm tēde 'Amidhiëeth / Raan ë Nyin tiit ë meth' cī nyuöoth. Gëm alëu bi dhuökciën në kwat ëtha ke yi gëm thukul lëk cī gööör bin ekë cī gam dhuök ciën ka yuöb thukul telpun në rin bin ke cī gam dhuök ciën.

Thiëc. Lëu bi yen ba tuöm abirguöp cī gätpiny yök kadī?

Lëk ke biäk ë tuöm de menhdu abi kek tääu nhial tēnë Australian Immunisation Register (AIR) ago yen lëu në döör kekë akököl ë tuöm ë menhdu yen tō wēnthëer.

Amidhiëeth alëu bik thiëc në bak awerēñ de tuöm ë mīthken tēde akököl ë gätpiny de tuöm në kwat ë thää agut bi mīthken run ya 14 ku lbtuen, ku mīth ë thukuul ye run 14 ku lbtuen alëu bik thiëc në bak awerēñ akököl den ë tuöm cī gätpiny, cītmen ëka böth:

- në luui de akōon ë medikëer ë laanyic në kuer de myGov my.gov.au/
- në luui de app ë Medicare Express Plus App www.humanservices.gov.au/individuals/subjects/express-plus-mobile-apps
- Cōl laany ë AIR General Enquiries Line on 1800 653 809.

Thiëc. Yë ñu bi tuöl tē cī menh dië wuoc e cī tom në wëel abirgup në thukulic në wet etuany ka cī gauu ekol bi tamerji (nueth) ben?

Yin alëu ba jam kekë diktor dun thiök ku looi ajuieer tēnë menhdu bi lo toom në wël abirguöp.

Thiëc. Yë ñu bi dhil ë tuöl tēnë lëk ë menh dië?

Yen lëk kek yeke gam / nyuöoth në poom ë gëm (Consent Form) yen anōñic ke ye moony ku löñ de gël ë keñ në luöñ cī tääu / mat ë NSW ku Akuma mat baai nhom (Commonwealth) yic (tiñ awerēñ de wël / lëk wël cī gätpiny). Lëk abi kek gät tēde tuöm de abirguöp ë pial gup NSW ku tääuë tēde tuöm abirguöp ë Australian (Australian Immunisation Register (AIR)) ke yen alëu bi döör kekë akököl ë tuöm de menhdu ë tuöm de menhdu yen tō ku tiñ në MyGov.

Thiëc. Ye tēno lëu bi yen lëk juëc jam në tuöm abirguöp në thukulic yök thiñ?

Wël / lëk juëc atō tē :

- në nēm de webthiaat ë këk ë pialgup ë NSW ë www.health.nsw.gov.au/schoolvaccination
- në cōt de mëktëm dun ë këk pialgup ë juääc ë 1300 066 055

Kë bî looi na cî tuôm abirguöp thök

- Muk êkê cî göör kék, cî min lëu bin ë yin ber thiëc ba ë lëk kê bëëi.
- Lëk në biäk de tuôm ë menhdu ë wël abirguöp abi kek mat në mitöngë tënë Australian Immunisation Register (AIR) (Akutnhom de Gëtpiny ë tuôm de koc Australia) yic.

Na tuany menh du në arëem de guöp dir yin ke yin athiëc ba dïktor dun thiök ke yin cööl.

Yeju ye looi na cî të toom nañ kê but

- Tääu ë alanh cî juöl në piu lir të cî toom abirguöp bî arëem tekic.
- Löm wël arëem ke arëem.
- Dek piu/dek athiir dît.

Kë bî looi na cî tuôm abirguöp thök

- Muk êkê cî göör kék, cî min lëu bin ë yin ber thiëc ba ë lëk kê bëëi.
- Lëk në biäk de tuôm ë menhdu ë wël abirguöp abi kek mat në mitöngë tënë Australian Immunisation Register (AIR) (Akutnhom de Gëtpiny ë tuôm de koc Australia) yic.

Na tuany menh du në arëem de guöp dir yin ke yin athiëc ba dïktor dun thiök ke yin cööl.

Yeju ye looi na cî të toom nañ kê but

- Tääu ë alanh cî juöl në piu lir të cî toom abirguöp bî arëem tekic.
- Löm wël arëem ke arëem.
- Dek piu/dek athiir dît.

Bä tuôm abirguöp në wët Akoi/Tuörtuor, Apaney ku Aköi/Tuörtuor dë Germen (MMR) gam

Bî Amedhiëth/Raan ë nyin tiit thiöñjic. Yin athiëc ba göt ë **LATAAI DÏTNYÏN** në **galam col ka luknyin**.

1. Ka nyooth menh thukul/abun

Rin e kurdu (wurdit)

Rin ku

Köl ë Dhiëth yin

 / / **2 0**

Moc ka nya/tik

 Moc Nya/tik

Yön ë gâr/göt

Kënë luëel lañ tök/ atö ka këñ abën/ akënë tekthok

Rin ke thukul/Panabun

Nëmba de medikëër

Nëmba thiääk ke rin ë menh du tö ë medikëëryic

2. Raan adöny de baai

Ye/ acie yen

Èë, yen Aboriginal

Èë, yen Torres Strait Islander

Èë, kerou Aboriginal ku Torres Strait Islander

3. Ka nyooth yin – Amëdhiëth ka Raan ë nyin tiit de löñ

Yen aci lëk cî gamë jam në kapuoth ku karec lëu bik tuol në wet wël tuôm abirguöp ke Akoi/Tuörtuor (Measles), Apaney (Mumps) ku Aköi/Tuörtuor dë Germen (Rubella) (MMR) bëëi kuen ku deëtic.

Yen aci gam bî menh diën cin rin ke göör nhialë muoc në dooth ka rou ke wël tuôm abirguöp kë Measles, Mumps ku Rubella (MMR).

Aya luël të cit të nyieç ye, dek menh die:

1. Akën kan nañ miith cî wäc ke ye lontoñ etom eyë në abirguöp.
2. Acie nañ ka wäac kekë miith tënë kuat ajuieer de tuôm abirguöp cî kek göt në awërenj ë “Lëk ke amidhiëth” cî kek kuôm ë ye yic.
3. Acie liac.

Rin Amëdhiëth/Raan ë nyin tiit cît (mën. JOHN SMITH)

Rin nyooth Baai/adërëth ke baai (mën. 5 SMITH LANE)

Baai
Löñ cien

Nëmba de
Kod

Nëmba de Mobaal

Nëmba puoth do cë kan (nañjic Kod dë baai cit men, 02)

Thany de amëdhiëth/raan ë nyin tiit

Nin Pëëi

 / / **2 0**

Bĩ amedhiëth/raan ë nyin tiit thiöñjic

Rin ë menh thukul/abun cĩt (mën. JANE SMITH)

Blank white box for name entry.

Ee kën luoi maktab ë rot

Kök Cam Thã (kam) ë tom yin Abirguöp (Thãã ke 24) Nëmbe de bech (cin) nyooth abirguöp DOOTH TUEN Cuëc

Thany de akim Nin Peëi / 2 0

Kök Cam Thã (kam) ë tom yin Abirguöp (Thãã ke 24) Nëmbe de bech (cin) nyooth abirguöp DOOTH DE ROU Cuëc

Thany de akim Nin Peëi /

Kë cĩ akim göör/göt

Yë wat ño kën tom në abirguöp

- Gääu
 Kuec (Jaai)
 Acie puol guop
 Acin yic thany
 Dhuk cĩëñ ë wët cĩ gam
 Kök

Bĩ amedhiëth/raan ë nyin tiit thiöñjic

Rin ë menh thukul/abun cĩt (mën. JANE SMITH)

Blank white box for name entry.

Ee kën luoi maktab ë rot

Kök Cam Thã (kam) ë tom yin Abirguöp (Thãã ke 24) Nëmbe de bech (cin) nyooth abirguöp DOOTH TUEN Cuëc

Thany de akim Nin Peëi / 2 0

Bĩ amedhiëth/raan ë nyin tiit thiöñjic

Rin ë menh thukul/abun cĩt (mën. JANE SMITH)

Blank white box for name entry.

Ee kën luoi maktab ë rot

Kök Cam Thã (kam) ë tom yin Abirguöp (Thãã ke 24) Nëmbe de bech (cin) nyooth abirguöp DOOTH DE ROU Cuëc

Thany de akim Nin Peëi / 2 0

Wël ë tuöm Abirguöp de Maruei

Polio vaccine

Maktëm këk piälguöp tō nē NSW ee wël abirguöp cī ke gat miith ye yam nē National Health & Medical Research Council (Akut Mat baai nhom de göör ë yith ë këk pialguöp ku tuaany cök) tō nē ajuëer de tuöm abirguöp ë thukul yic. Waragañ cī gam ca amëdhiëeth / ran ë nyin tiit (signed) thanyic abi gäm.

Dhöl kuk bīn ëke lō thīn

- Amaath ke yīn cī ye puōu pālpiny kuen lëk kāk.
- Tē yuic yīn menhdu bī toom nē wët de maruei (polio), thiōñ Poom ë Gēm tuöm kām tīñ thīn ku gaamē Poom ë Gēm cī thany tēnē menhdu bī dhuök ciëñ ë thukulic (panpöoc).
- Tē CIE kōr yīn bī menhdu bī toom nē wët de maruei (polio), ke yīn dunē Poom ë Gēm thiōñ ka dhuk.

Thiëc. Maruei yeñu?

Maruei ee tuany ye wuok ku aye bëi abuöt yen alëu bë raan luany ku thuou. Kōc juëc ye wuok nē maruei acie nañ cīt ke tuany. Tueny thii aye atuōc bëi, aḡarnhom, dëk, alämpuōu, ku añöök ee rōt loi tēnē tēcīt tēnē 10% de kōc cī wuok. Nē cindīt de kōc këk aye guup pial ëjik, tēnē 2% aye arëem dītḡök yök nē rīñic këkë ciik kōu ka yeth aye bëi nē buut de rāprāp de nyith. Tē kor 1% de kōc cē wuok aye ḡol bīk nañ niōöp ye cōl duany ye rōt tēēm (acute flaccid paralysis) yen aye cin ku cök kek aye luany, rīñ ke nhom ku yeth ku rīñ kek yenē ke wëi.

Thiëc. Ye maruei tekpiny kadië?

Maruei aye tekpiny nē thiëk arëet kekë ran tuany nē ḡōt ë ceth tētet (cītmēnē cin këc ke lōk) ka lueth tēnōñ ran yen cē wuok. Abuöt maruei ee luëñ nē ḡuōpic nē wuum ka thok ku ee rōt ḡol nē yëc-ic. Ku je-lō nē rëemic ku cieth leer nē yān kōk nē ḡuōpic, rëël ke ḡuōp aye mat-thīn. Nīn ke awuok ee ya nīn 10 nē ḡol, ku nīn 10 nē thök, bēn nhial ke ciit.

Thiëc. Ye wäl ë maruei (abirguöp) lui apuoth?

Wël abirguöp aa luui te cen këk ḡuōp gel jak bīk thōr ke tueny tueny kōk yuic bīk dōm. Tē rōm ran kek ee kōc tuany kë, ke kë den eke gel abi dhi luui arët, bi tuany duut eci ber rōt juak ka bi dōm dit du yen dōm tekic.

Thiëc. Ye wältuöm abirguöp lui apuoth?

Wäl de 3 de wäl ë maruei (abirguöp) ee lui ne cin 99% nē bak de nyiei ë tuany.

Thiëc. Yeña lëu bī ya toom nē wël abirguöp?

Mīthpanpöoc kek këc ke ḡām ḡol ë wäl ë maruei (abirguöp) (wäl tuöm na 3 nē kaam wiik ka 4 ee ke kaamic) adhil bë toom. Ke mīthpanpöoc juëc acë ke toom yictök nē wäl ë maruei (abirguöp), agut cī tēnē wal ka 2 aye gam nē ḡān Pöoc Līñlīth (Intensive English Centres) ku amëdhiëeth abë kek lëk bīk lō tēnē dīktor de baaiden nē tuöm de diäk, tē ḡör ëye.

Thiëc. Yeña yen cīe lëu bī ya toom nē wël abirguöp?

Wäl ë maruei (abirguöp) acie lëu bī ya gam tēnē kōc:

- cī kan nañ anaphylaxis (wël ë wuääc) cī kan tuom thēr nē wël abirguöp
- cī kan nañ anaphylaxis buoth kuat eka ci mat waal yic (ci ḡör nēl awërek kōu)

Thiëc. Ye akuöök (anaphylaxis) ḡu?

Akuöök yen ayiel rëec arëtic wën ye ya athōñ ku thuou bëëi na cī dōc luōi yīlac.

Yen acie rōt ye *dac looi* tē puoc abirguöp tuōm. Akiim ye kōc tom nē abirguöp (school immunisation nurses) aaci pōc arët nē tiëñ / yīlac dē akuöök.

Thiëc. Yeñu dhil ba loi tē cīn ḡen kēnē ye nyuoth ka ḡen acë ya tak nadëk ke mänhdië acī thök ë toom nē wäl ë maruei (abirguöp)?

Mīth ku kōc dīt alëu bë ke toom nē wäl ë maruei (abirguöp) tē cīn yen kēnē ye nyuoth na wäl ë maruei (abirguöp) acī kan tuōm.

Thiëc. Yëŋu ye ajuëk ë döŋ ë kɔc gup yen tö në wël abirguöp ë maruei yic?

Wël ë tuöm abirguöp ee yic naŋ phenoxyethanol, formaldehyde, polysorbate 80 ku kathii ke këye çol neomycin, streptomycin, polymyxin B ku mök ë boban (bovine serum albumin).

Ajuëk ë döŋ ë kɔc gup aci mäť yic kë thin kor yen ë wël abirguöp kony bi luui apuoth ka luui ke ye këŋ këŋ gël bik cuök riääk (preservative).

Wël abirguöp aci thiääk kekë ka biï kek bec tënë këk bobin në thää de luci.

Thiëc. Yë pial yin di tö kek abirguöp?

Wël abirguöp ke Australia aaye yic cin diëer ku abin ke pialden dhiil ë tiŋ ë yic apuoth ke ɲot ë këŋ guɔ gam binë luui në Akutnhoŋ ë këŋ Juieer (Therapeutic Goods Administration – TGA). Dö met ë thiin, Akutnhoŋ ë këŋ juuir (TGA) aye nyin tiit ëtë puoth këk wël ke tuöm abirguöp ee mëťöŋë cinë ke luöïi.

Thiëc. Ye karec kaŋu ye tuöl tënë tuöm ë maruei (birguöp)?

Karec ë tuöl aye röt dac loi ke kor nyin ku eyic naŋ thieth guöp, arëem, ku but (abuöt) në bak ci toom ka atuöc. Karec diť acie röt dac loi. Lëk juëc në biäkde këk ye wääc ke gup atö tède lëk ke kɔc ye wal kɔc në wël abirguöp ë www.health.nsw.gov.au/schoolvaccination. Amidhiëeth diëer në biäk de kaye yök në tuöm abirguöp çök alëu bik (GP) diktor ken ya çol kek lëu bik mëktëm de pial ë gup ë juäc ya lëk.

Thiëc. Dëk wël ë tuöm abirguöp lëu bi gam tenë tiŋ thin wën liac ka ye takic ke dëk elëu bi liac?

Yei. Kwat ë tiŋ thin yë menh thukul/abun yen liac kä yë takic dëk aliac aci bi dhil birguöp. Në köł cïn bën panakim ke nëth (akim) ë kɔc birguup abi menh ë thukul ye tik thiëc lon liec kek ka lëu kë bik liac. Na ci menh ë thukul gam dëk aliac, ka ci bi dhil ë tuöm (abirguöp). Menh ë thukul abi yöök emëtoŋë bi wët jamic kenë amedhiëth / ran ë nyin tiit në yen ku bi kuony akim kɔc. Abi gam rin ë ran kɔc kony në këk ë wëi aben yen kɔc tuöc thin kek yen jiëëm ë nhom gam, köc atök ku nyintiit gam.

Thiëc. Ye ɲu na ye tənɔŋ menhdië adhiëma ku lööm kotëthonë (cortisone) de arëem ka pirdinaithon (prednisone) në kuer de wëi?

Wäl ë maruei (abirguöp) alëu bi gam tënë raan nɔŋ adhiëma çok alon ë dek yen wël kök.

Thiëc. Yeŋa lëu bi gam në tuöm abirguöp ku yeŋa lëu bi gëm dhuök ciën?

Amidhiëth / kɔc ë nyin tiit ë miť kek alëu bik gam në tuöm abirguöp tënë miť ë thukuul këŋ run ya 18. Miť ë thukuul nɔŋ run ka 18 lo tuen alëu bi tuöm den abirguöp gam në röt ku alëu thiöŋ ku thëny de Poom ë Gëm tède 'Amidhiëth / Raan ë Nyin tiit ë meth' ci nyuöth. Gëm alëu bi dhuökciën në kwat ëtha ke yi gëm thukul lëk ci gëöör bin ekë ci gam dhuök ciën ka yuöb thukul telpun në rin bin ke ci gam dhuök ciën.

Thiëc. Lëu bi yen ba tuöm abirguöp ci gätpiny yök kadï?

Lëk ke biäk ë tuöm de menhdu abi kek tääu nhial tënë Australian Immunisation Register (AIR) ago yen lëu në döör kekë akököl ë tuöm ë menhdu yen tö wënthëer.

Amidhiëth alëu bik thiëc në bak awëreŋ de tuöm ë miťken tède akököl ë gätpiny de tuöm në kwat ë thää agut bi miťken run ya 14 ku lotuen, ku miť ë thukuul ye run 14 ku lotuen alëu bik thiëc në bak awëreŋ akököl den ë tuöm ci gätpiny, citmen ëka böth:

- në luui de akɔcŋ ë medikëer ë laanyic në kuer de myGov my.gov.au/
- në luui de app ë Medicare Express Plus App www.humanservices.gov.au/individuals/subjects/express-plus-mobile-apps
- Çol laany ë AIR General Enquiries Line on 1800 653 809.

Thiëc. Yë ɲu bi looi tē ci menh dië wuoc e ci tom në wël abirgup në thukulic në wet etuany ka ci gauu ekol bi tamerji (nueth) ben?

Yin alëu ba jam kekë diktor dun thiök ku looi ajuieer tënë menhdu bi lo toom në wël abirguöp.

Thiëc. Yë ɲu bi dhil ë tuöl tënë lëk ë menh dië?

Yen lëk kek yeke gam / nyuöth në poom ë gëm (Consent Form) yen anɔŋic ke ye moony ku löŋ de gël ë keŋ në luɔŋ ci tääu / mat ë NSW ku Akuma mat baai nhom (Commonwealth) yic (tiŋ awëreŋ de wël / lëk wël ci gätpiny). Lëk abi kek gät tède tuöm de abirguöp ë pial gup NSW ku tääuë tède tuöm abirguöp ë Australian (Australian Immunisation Register (AIR)) ke yen alëu bi döör kekë akököl ë tuöm de menhdu ë tuöm de menhdu yen tö ku tiŋ në MyGov.

Thiëc. Ye tēno lëu bi yen lëk juëc jam në tuöm abirguöp në thukulic yök thin?

Wël / lëk juëc atö tē:

- në nēm de webthiaat ë këk ë pialgup ë NSW ë www.health.nsw.gov.au/schoolvaccination
- në çöt de mëktëm dun ë këk pialgup ë juääc ë 1300 066 055

Kë bî looi na cî tuöm abirguöp thök

- Muk êkê cî göör këk, cî mîn lëu bîn ë yîn ber thiëec ba ë lëk kë bëëi.
- Lëk në biäk de tuöm ë menhdu ë wël abirguöp abi kek mat në mitöngë tënë Australian Immunisation Register (AIR) (Akutnhom de Gëtpiny ë tuöm de koc Australia) yic.

Na tuany menh du në arëem de guöp dir yîn ke yîn athiëc ba dïktor dun thiök ke yîn cööl.

Yeju ye looi na cî të toom naŋ kë but

- Tääu ë alanh cî juöl në piü lir të cî toom abirguöp bî arëem tekic.
- Löm wël arëem ke arëem.
- Dek piü/dek athiir dît.

Kë bî looi na cî tuöm abirguöp thök

- Muk êkê cî göör këk, cî mîn lëu bîn ë yîn ber thiëec ba ë lëk kë bëëi.
- Lëk në biäk de tuöm ë menhdu ë wël abirguöp abi kek mat në mitöngë tënë Australian Immunisation Register (AIR) (Akutnhom de Gëtpiny ë tuöm de koc Australia) yic.

Na tuany menh du në arëem de guöp dir yîn ke yîn athiëc ba dïktor dun thiök ke yîn cööl.

Yeju ye looi na cî të toom naŋ kë but

- Tääu ë alanh cî juöl në piü lir të cî toom abirguöp bî arëem tekic.
- Löm wël arëem ke arëem.
- Dek piü/dek athiir dît.

Gëm tënë tuöm ë maruei (abirguöp)

Bî Amedhiëth/Raan ë nyin tiit thiöŋjic. Yîn athiëc ba göt ë **LATAAI DÏTNYÏN** në **galam col ka luknyin**.

1. Ka nyooth menh thukul/abun

Rin e kurdu (wurdit)

Rin ku

Köl ë Dhiëth yin

 / / **2 0**

Moc ka nya/tik

 Moc Nya/tik

Kënë luëel laŋ tök/
atö ka këŋ abën/
akënë tekthok

Yön ë gâr/göt

Rin ke thukul/Panabun

Nëmba de medikëër

Nëmba thiääk ke rin ë menh
du tö ë medikëëryic

2. Raan adöny de baai

 Ye/acie yen Ëë, yen Aboriginal Ëë, yen Torres Strait Islander Ëë, kerou Aboriginal ku Torres Strait Islander

3. Ka nyooth yîn – Amëdhiëth ka Raan ë nyin tiit de löŋ

Yën aca kueen ku deatic yen lëk cî gamë jam në kapuoth ku karec lëu bik tuöl në wäl ë maruei (abirguöp).

Yën aci gam bî menh diën cîn ë rin ke göör nhialë, muoc wal yic rou ke wäl ë maruei (abirguöp).

Aya luel të cit të nyiec ye, dek menh die:

1. Akën kan naŋ miith cî wäc ke ye lontoŋ etom eyë në abirguöp.
2. Acie naŋ ka wäac kekë mith tënë kuat ajuieer de tuöm abirguöp cî kek göt në awërenj ë "Lëk ke amidhiëth" cî kek kuöm ë ye yic.
3. Acie liac.

Rin Amëdhiëth/Raan ë nyin tiit cît (mën. JOHN SMITH)

Rin nyooth Baai/adërëth ke baai (mën. 5 SMITH LANE)

Baai
Löŋ cien

Nëmba de
Kod

Nëmba de Mobaal

Nëmba puoth do cë kan (naŋjic Kod de baai cit men, 02)

Thany de amëdhiëth/raan ë nyin tiit

Nin Pëei

 / / **2 0**

Gëtpiny de tuöm ë maruei (birguöp)

Bï amedhiëth/ran ë nyin tïit thiöñjic

Rin ë menh thukul/abun cït (mën. JANE SMITH)

Ee kën luoi maktab ë rot

Kök Cam Thä (kam) ë tom yin Abirguöp (Thää ke 24) Nëmbe de bech (cin) nyooth abirguöp **DOOTH TUEN**

Cuëc

Thany de akim Nin Pëci / **2 0**

Kök Cam Thä (kam) ë tom yin Abirguöp (Thää ke 24) Nëmbe de bech (cin) nyooth abirguöp **DOOTH DE ROU**

Cuëc

Thany de akim Nin Pëci / **2 0**

Kë cï akim göör/göt

Yë wat 70 kën tom në abirguöp

- Gääu
- Kuec (Jaai)
- Acie puol guop
- Acin yic thany
- Dhuk ciëñ ë wët cï gam
- Kök

Amëdhiëth/raan ë nyin tïit Gëtpiny de tuöm ë maruei (birguöp)

Gëtpiny de tuöm ë maruei (birguöp)

DOOTH TUEN

Bï amedhiëth/ran ë nyin tïit thiöñjic

Rin ë menh thukul/abun cït (mën. JANE SMITH)

Ee kën luoi maktab ë rot

Kök Cam Thä (kam) ë tom yin Abirguöp (Thää ke 24) Nëmbe de bech (cin) nyooth abirguöp

Cuëc :

Thany de akim Nin Pëci / **2 0**

Gëtpiny de tuöm ë maruei (birguöp)

DOOTH DE ROU

Bï amedhiëth/ran ë nyin tïit thiöñjic

Rin ë menh thukul/abun cït (mën. JANE SMITH)

Ee kën luoi maktab ë rot

Kök Cam Thä (kam) ë tom yin Abirguöp (Thää ke 24) Nëmbe de bech (cin) nyooth abirguöp

Cuëc :

Thany de akim Nin Pëci / **2 0**

Awërenj de këk athian ë ñek cî gõt

Ka ye ku kek looi ë lɔŋ da

Ƴok aci röt gam në të yenë lëk kuk ë ñek luɔi thïn në kuer puoth kekë lōŋ de këk athian ë ñek.

Aye kë cî gõt kãn lueel të yenë ku yeŋu ye Ƴok lëk ë ñek lööm në biäk de yïn ku menhdu, të lëu bi yïn lëk ku ya tiŋ thïn ku të lëu binë ku ya luɔi thïn në konykony ke pial ë gup de juäc ë NSW ka lueel ë ke tënë akutnhiiim kök. Lëk jam në wët du yi tōk anɔŋjiic lëk jam në yin ë röt ku menhdu ku lëk thiääk ka këk ë pialguöp nyooth të yenë menhdu tom thïn në wël abirguöp.

Kuut ë yic

Lëk de ñek ë röt aye mäatic në rin lëu bin ë menhdu gãm kuɔny puoth ë wël ë tuɔm abirguöp.

Abac aye lëk lanyip ku tuɔmkë tuɔm abirguöp ë menh du ku muk këk tuöp abirguöp kek aye ke nyaai / lööm .

Lëk aye yök tɔŋ yin ku menhdu, të puoth lëu bin ëke yök thïn. Lëk alëu bi yök tënɔŋ thukul gõt mënhdu thïn ku kɔc kök cî pōc ë këk ë pial ë guöp cî menhdu kan ya beec theer. Tënɔŋ yen kë cî röt tēēm, lëk alëu bi ke yök tënë raan tōŋ de kuatdu, muŋth, raan ë nyin tiit / amëmuk ka raan dō lëu bi Ƴo kony bi menhdu tiŋ apuoth.

Nyin tiit ë lëk cî ke kuɔttic

Lëk ke ñek ë röt alëu bi ke ya muk në dhöl juëc. Kënë röt dac looi, lëk alëu bi muk eyë waraganj nɔŋic këk pialguöp cî gõt, ku / ka këk pialguöp cî gõt në kɔmpiöta (computer) looi kä cî kuɔttic ku nyic ke tōŋu në kɔmpiöta (computer) yic. Ƴok aye kuer riliic ye lōŋ ke kɔɔr kuanycök ku ajuieer ë luɔi në biäk de tōŋu de lëk ë ñek në Ƴän tō kek thïn abën agör lëk ku ya gël kake cie mää, kuël ë röt thïn ku kuɔluɔi.

Luɔi ku lueel (nyoth) de këŋ

Lëk kuk ë ñek ka lëk ë menhdu alëu bi kek ya luɔi në konykony ke këk ë pialgup de juäc NSW ka lueel ë kek ayeer tënë Ƴän cie konykony ke këk ë pialgup, binë ke muɔök ku yilac puoth gam tënë yin. Cītmen, lëk-ku alëu bii kek luɔi ka lueel ë kek tënë diktordu (GP), tënë diktör (GP) ë menhdu, tënë Ƴän kek konykony ë yilac de pialguöp ka panakiim, tenë konykony ke jöt ë kɔc tuaany ke NSW, tënë akim cî lon de kuen arët ku nyic luɔi keye tooc tuen, ka ye athëm de rim. Lëk ë ñek alëu bi kek ya luɔi ka lueel ë kek në wët de lon thiääk kekë konykony ke pialgup de NSW ku yilac de kɔc kuëk tuaany, nɔŋjiic gōör ë wëu loi ë ke luɔi, aci ë luɔi, nyin tiit ë kɔc, ku cökpinj de ka looi kek.

Lëk ë ñek adhil bi kek ya luëel tënë akutnhiiim ke akuma ë State ku Commonwealth bi löñ ë lueel de tuenytueny yeke nyuwoth, tënë gem de ka yenë ke medikër nyic ku akuën de tuöm ë wel abirgup ë tueny tiet roor.

Yok alëu buk lëk ku ya luöi aya binë ke yin ya cööl në wët thiëc ë thok ë löñ de thiëc ë thiäñ ë puöu tënë lon ci looi ku bi kuany piath de wël abirguöp ke gup ë koc cök. Met ë röt thin aye ñek gam ë röt ku cuök met ë röt në lon de thiëc e thokic ee kë ye ñek löc ë röt ku cuök met ë röt thin acin kë ye rac në muöök dun de pialguöp yic.

Thiëc ba lëk ku nyic

Yin anöñ yic ba lëk kuk jam në yin ë röt yen muk ku kek ya thiëec ba ke tij tön wuok, ku jol ya këk ë menhdu. Yin alëu bi yi thiëc wëu të göör yin thura nöñic lëk ku në röt ka nöñic këk tuaany ci gätpiny.

Në lëk juëc tö ku Jam ka yook

Në lëk juëc tö në të ye muök lëk ë ñek, alim ba awëren athiändu de lëk ë pialgup tij ë (NSW Health Privacy Manual for Health Information): www.health.nsw.gov.au/patients/privacy

Na nöñ yin ka yuic ba ke thiëec ka nöñ wël kun cä göt jam ëtë binë lëk jam ekä kuk ye looi në luöñ, ke yin thiëc ba jam kekë maktëm ë luoi de këk ë pial guöp tö baai du në 1300 066 055.